МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з дисципліни

«ДРУГА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ»

(для здобувачів вищої освіти IV курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»)

(Електронне видання)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
германо-романської філології та перекладу
Протокол № 7 від 22.12.2022 р.

Київ 2023

УДК 811.112.2’25 (075)

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Друга мова у професійній комунікації» (для здобувачів вищої освіти IV курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») / Уклад.: М.М. Літвінова. – Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 59 с.

Методичні вказівки містять практичні завдання, які спрямовані на формування професійно-орієнтованої мовленнєвої компетенції для забезпечення ефективної комунікації за темами: «Правова держава», «Права людини», «Недержавні організації», «Політичні партії»; «Хімічні речовини», «Відновлювальні джерела енергії», «Будівництво», «Економіка».

Рекомендовано студентам вищих навчальних закладів, які вивчають німецьку мову як другу іноземну.

Укладач: М.М. Літвінова, к.філол.н., доцент

Рецензент: А.Ю. Бовт, к.пед.н., доц.

ЗМІСТ

Передмова	4
Тема 1. Практичне заняття 1-8.	5
Тема 2. Практичне заняття 9-17.	14
Тема 3. Практичне заняття 18-25.	22
Тема 4. Практичне заняття 26-34.	28
Тема 5. Практичне заняття 1-8.	34
Тема 6. Практичне заняття 9-17.	41
Тема 7. Практичне заняття 18-25.	45
Тема 8. Практичне заняття 26-34.	50
Методичні рекомендації до виконання завдань з практичних занять	53
Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на практичному занятті	54
Список рекомендованої літератури	58

ПЕРЕДМОВА

Завданнями дисципліни «Друга мова у професійній комунікації» є розвиток навичок володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності на відповідному рівні, набуття знань про лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості текстів сфери сучасної науки і техніки, формування навичок і вмінь розуміння і продукування текстів в професійній сфері.

Обсяг практичних занять – 136 годин. Вид семестрового контролю – залік (7 семестр), іспит (8 семестр).

В процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть навчитися:

- розуміти тексти в аудіо- та відеопрезентації літературною мовою (з включенням незначної кількості термінів за знайомою темою і розмовних слів та виразів) на професійні й соціальні теми; розуміти об’ємні висловлювання та стежити за аргументацією на теми, що вивчаються; розуміти загалом жваве, прискорене мовлення носіїв мови;
- володіти вміннями читання: аналітичного, з повним розумінням фахових текстів за умови користування словником для з’ясування термінології; синтетичного, з розумінням основного змісту текстів, що містять невелику кількість незнайомих слів; вибіркового, зі знаходженням необхідної інформації в швидкому перегляді довгого і складного тексту;
- переказувати деталізовано тексти та продукувати повідомлення на теми, що вивчаються; виражати точку зору без помітних пошуків слів з використанням складних граматичних конструкцій; послідовно розвивати думку, наводити пояснення, аргументи, коментарі; оцінювати переваги та недоліки різних суджень; варіювати формулювання без частих повторів або з метою уточнення; тримати високий темп мовлення з небагатою кількістю довгих пауз;
- брати участь у діалозі та дискусії з природною інтеракцією у знайомих контекстах зі складними структурами речень у формальному та неофіційному стилі відповідно до ситуації; варіювати формулювання, щоб уникнути повторення або зробити більш точними; логічно та послідовно будувати висловлювання, правильно використовувати інтонацію, паузацію;

– писати повідомлення або доповідь з послідовно розгорнутою аргументацією, належним чином підкреслюючи значущі думки та наводячи відповідні деталі; узагальнити інформацію та аргументи з різних джерел; продукувати зв'язний текст, дотримуючись лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей фахових текстів; реферувати й анотувати науково-технічні тексти.

Всі практичні завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані.

Під час виконання завдань здобувачі мають дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування і використання систем автоматизованого перекладу заборонено.

Тема 1. Rechtsstaat.

Мета: розуміти аутентичний відеоматеріал та тексти, що містять значну кількість тематичної лексики, вміти використовувати вивчений лексичний корпус та знання про лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості німецьких та українських юридичних текстів в науково-популярному підстилі для відтворення навчального матеріалу українською та німецькою мовою.

Задачі: засвоїти визначений корпус німецьких термінів та їхні українські відповідники, проаналізувати лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості німецьких та українських юридичних текстів в науково-популярному підстилі; узагальнювати інформацію та аргументи з різних джерел, для підготовки відповідей на проблемні питання.

Практичні завдання:

1. Schauen Sie sich das Video an: https://www.youtube.com/watch?v=z5eI8tAHXCc Rechtsstaat #schnellverstehen

2. Wählen Sie eine richtige Antwort aus:

1). Deutschland ist ein Rechtsstaat. Was ist damit gemeint?

a) Alle Einwohner / Einwohnerinnen und der Staat müssen sich an die Gesetze halten b) Der Staat muss sich nicht an die Gesetze halten c) Nur Deutsche müssen die Gesetze befolgen d) Die Gerichte machen die Gesetze

2). In Deutschland dürfen Menschen offen etwas gegen die Regierung sagen, weil … a) hier Religionsfreiheit gilt. b) die Menschen Steuern zahlen. c) die Menschen das Wahlrecht haben. d) hier Meinungsfreiheit gilt.

3). Welches Recht gehört zu den Grundrechten in Deutschland? a) Waffenbesitz

b) Faustrecht c) Meinungsfreiheit d) Selbstjustiz

4). Wie heißt die deutsche Verfassung? a) Volksgesetz b) Bundesgesetz c) Deutsches Gesetz d) Grundgesetz

5). Was steht nicht im Grundgesetz Deutschland? a) Die Würde des Menschen ist unantastbar b) Alle sollen gleich viel Geld haben c) Jeder Mensch darf seine Meinung sagen d) Alle sind vor dem Gesetz gleich

6). Was ist mit dem deutschen Grundgesetz vereinbar? a) die Prügelstrafe b) die Folter c) die Todesstrafe d) die Geldstrafe

7). Meinungsfreiheit in Deutschland heißt, dass ich… a) auf Flugblättern falsche Tatsachen behaupten darf. b) meine Meinung nur in Leserbriefen äußern kann. c) Nazi-Symbole tragen darf. d) meine Meinung sagen darf, auch wenn ich der Regierung widerspreche.

8). Die deutschen Gesetze verbieten a) Meinungsfreiheit der Einwohner und Einwohnerinnen. b) Petitionen der Bürger und Bürgerinnen. c) Versammlungsfreiheit der Einwohner und Einwohnerinnen. d) Ungleichbehandlung der Bürger und Bürgerinnen durch den Staat.

3. Übersetzen Sie Wörter und Wendungen schnell ins Ukrainische.

Vor staatlicher Willkür geschützt sein, staatliche Macht, das Grundgesetz, an Recht und Gesetz gebunden sein, kritische Meinungen zulassen, vor Diskriminierung geschützt sein, gewährleisten, die Verwaltung, das Gericht, das Bundesverfassungsgericht, Hüter des Grundgesetzes, unabhängige Kontrollinstanz.

4. Übersetzen Sie Wörter und Wendungen ins Deutsche.

Державна влада обмежена правом і законом. Будь яка людина повинна бути захищена від дискримінації. Основний закон гарантує громадянам країни свободу слова. В правовій державі громадяни можуть критикувати владу. Судді Федерального Конституційного Суду є незалежними і підкоряються лише

Конституції країни. Державна влада є найважливішою формою політичної влади.

5. Ziehen Sie die Wörter in die richtigen Lücken!

Sagen, Staaten, Staat, werden, Verfassung, Parlament, Gericht, Regierung, beeinflussen, Bürger, Gesetze.

Ein Rechtsstaat ist ein Land, in dem der _____ sich an das Recht hält. Mit Recht sind vor allem die Regeln gemeint, die in der _____ und in den Gesetzen stehen. Dazu gehören auch Rechte, die der Staat mit anderen _____ abgemacht hat, zum Beispiel die Menschenrechte. Im Rechtsstaat soll die _____ also nicht einfach tun dürfen, was ihr gefällt, sondern nur, was ihr die Verfassung und die _____ erlauben. Es darf somit keine Willkür geben. Notfalls können betroffene Bürger ihre Rechte vor _____ einklagen. Bei uns gehört zum Rechtsstaat eine Gewaltentrennung. Das bedeutet, dass Regierung, das _____ und die Gerichte unabhängig voneinander arbeiten dürfen und sich nicht gegenseitig _____ sollen. Wichtig ist auch, dass die Menschen ihre Meinung frei sagen dürfen. Wer _____ ist und mindestens 18 Jahre alt ist, darf wählen. Alle Menschen müssen gleich behandelt _____. Es darf also zum Beispiel keine Adeligen geben, die mehr zu _____ haben als andere Bürger.

6. Korrigieren Sie!

Bezeichnung für einen Staat, in der Regierung und Verwaltung nur im Rahmen der bestehende Gesetze handeln dürfen. Die Grundrechte der Bürgerinnen und Bürger müssen garantieren sein, staatliche Entscheidungen müssen von unabhängigen Gerichten überprüft worden können. Das Rechtsstaatsgebot gehört zu der grundlegenden Prinzipien des Staates.

Die Bundesrepublik Deutschland ist ein republikanische, demokratische und soziale Rechtsstaat. So steht es im Grundgesetz. Zu allererst bedeutet dies: Alles, das staatliche Behörden in Deutschland tun, ist an Recht und Gesetz gebunden. Staatlicher Willkür ist ausgeschlossen. Ein wesentliches Kennzeichen des Rechtsstaates ist die Gewaltenteilung, ins besondere die Unabhängigkeit der Gerichten.

7. Was kennzeichnet einen Rechtsstaat? Erzählen Sie.

8. Lesen und übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

Grundsatz

Der Rechtsstaat versucht, die geltende Rechtsordnung mit verhältnismäßigen (d.h. weder übertriebenen noch zu laschen) Mitteln durchzusetzen. Verbrecher, die andere Menschen an Leib und Leben schädigen oder ihnen materiellen Schaden zufügen, sollen durch Strafen abgeschreckt, im Strafvollzug nach Möglichkeit *resozialisiert* [gemeinschaftsfähig gemacht, d.h. "nacherzogen"] werden und – als *ultima ratio* [letzte Möglichkeit] im Falle von nicht korrigierbarer Gemeingefährlichkeit – lebenslänglich *verwahrt* werden.

Umgekehrt ist jeder verdächtigen Person ein faires Gerichtsverfahren zu gewähren. Die Polizei darf keine übermäßige Gewalt bei der Verfolgung und Verhaftung anwenden.

Bei der Vernehmung darf keine Folter angewendet werden und jeder Verdächtige hat Anspruch auf einen professionellen Rechtsbeistand (Verteidiger), der ihn während der Untersuchung und vor Gericht berät und bei Verletzungen der Verfahrensregeln Einspruch erhebt.

Ein weiterer wesentlicher rechtsstaatlicher Grundsatz ist die Gleichbehandlung: Vor dem Gesetz sind alle Personen gleich - unabhängig davon, aus welcher Familie sie stammen, wie viel Geld sie besitzen oder wie berühmt / populär sie sind.

Praktische Schwierigkeiten

So schön der Grundsatz der Rechtsstaatlichkeit in der Theorie tönt, so schwierig ist er in der Praxis umzusetzen. Dies liegt nicht nur daran, dass die Herrschenden immer versucht sind, das Recht zu ihren Gunsten zu beugen, sondern dass sich zwangsläufig Konflikte zwischen den berechtigten Sicherheitsansprüchen der (mehr oder weniger) unbescholten lebenden Mehrheit der Bevölkerung und dem Recht auf faire Behandlung für die wenigen Personen ergeben, die eines Verbrechens verdächtigt werden.

Wird das Sicherheitsbedürfnis der Mehrheit zu stark gewichtet, so stehen Polizei und Justiz unvermeidlich unter einem hohen gesellschaftlichen Druck, jede verdächtige Person zu verhaften und im Zweifelsfall durch lebenslängliche Verwahrung an weiteren Straftaten zu hindern. Unter solchem Druck wurden und werden immer wieder Unschuldige für Verbrechen verurteilt, die andere begangen haben. Oft handelt es sich bei den unschuldig verurteilten Personen um Angehörige

von Minderheiten, oder es werden Kleinkriminelle (z.B. Taschendiebe) für schwere Verbrechen verurteilt, nur weil sie der Polizei schon negativ aufgefallen sind.

Wird dagegen das Recht auf faire Behandlung zu hoch gewichtet, so steigt dass Risiko, dass die Gerichte gemeingefährliche Serienstraftäter mangels absolut stichhaltiger Beweise freisprechen und damit indirekt Leben und Gesundheit weiterer unschuldiger Opfer aufs Spiel setzen.

Diese Gratwanderung wird - soviel ist absehbar - eine Herausforderung für den Rechtsstaat bleiben, solange es Menschen gibt, die sich überhaupt um Rechtsstaatlichkeit bemühen.

9. Lernen Sie neue Wörter aus dem Text:

der Rechtsstaat, die geltende Rechtsordnung durchsetzen, j-n an Leib und Leben schädigen, j-m materiellen Schaden zufügen, der Strafvollzug, j-n lebenslänglich verwahren, j-m ein faires Gerichtsverfahren gewähren, keine übermäßige Gewalt anwenden, bei der Verfolgung und Verhaftung, bei der Vernehmung, Anspruch auf einen professionellen Rechtsbeistand haben, der Verteidiger, j-n vor Gericht beraten, Einspruch erheben, die Verfahrensregeln verletzen, die Gleichbehandlung, die Rechtsstaatlichkeit, das Recht zu seinen Gunsten beugen, die berechtigten Sicherheitsansprüche, das Recht auf faire Behandlung, j-n eines Verbrechens verdächtigen, das Sicherheitsbedürfnis, die Justiz, das Verbrechen begehen, j-n für etwas verurteilen, gemeingefährliche Serienstraftäter, stichhaltige Beweise, j-n freisprechen, j-s Leben und Gesundheit aufs Spiel setzen.

10. Finden Sie im Text deutsche Äquivalente:

дрібні злочинці, підозрювана особа, законослухняна більшість населення, у влади завжди виникає спокуса, перед законом всі люди рівні, загроза для суспільства, професійний юрист, фундаментальний принцип, втілювати в життя, довічне ув’язнення, кишенькові злодії, засуджувати за тяжкі злочини, зростає ризик, суди виправдовують серійних правопорушників, невинні жертви, через відсутність доказів, під час затримання.

11. Finden Sie die Wörter mit dem Wortfeld Straf- und Recht-: z.B. die Straftat die Rechtsverletzung.

12. Hier finden Sie die Sätze in veränderter Form. Bringen Sie die Satzteile in die richtige Reihenfolge.

an Leib und Leben, sollen, die andere, schädigen, abgeschreckt, Menschen, oder ihnen, materiellen Schaden, werden, zufügen, durch Strafen, Verbrecher.

angewendet, bei, jeder Verdächtige, der Vernehmung, hat, Anspruch auf, darf, und, einen professionellen Rechtsbeistand, keine Folter, werden.

ein, vor, rechtsstaatlicher Grundsatz, dem Gesetz, alle Personen, weiterer, wesentlicher, ist, die Gleichbehandlung, sind, gleich.

das Sicherheitsbedürfnis, so, Polizei und Justiz, unter, jede, gewichtet, verdächtige Person, zu stark, zu verhaften, unvermeidlich, wird, einem hohen gesellschaftlichen Druck, der Mehrheit, stehen.

13. Übersetzen Sie ins Deutsche:

Якщо держава прагне забезпечити дотримання існуючої правової системи занадто слабкими засобами, злочинці, які шкодять здоров’ю та життю інших людей не будуть стримуватися покаранням.

Суди, які виправдовують серійних правопорушників через відсутність вагомих доказів, загрожують життю та здоров'ю громадян.

Тиск суспільства на поліцію та судову владу призводить до того, що невинних людей продовжують засуджувати за злочини, вчинені іншими.

Рівність перед законом є основним принципом верховенства права.

Кожній особі, яка знаходиться під підозрою, слід забезпечити справедливий судовий розгляд, захист професійного юриста та відсутність надмірного застосування сили поліцією при затриманні та допитах.

Принцип субсидіарності слугує розвитку демократії: всі проблеми, які можуть ефективно вирішуватися на рівні комун, повинні перебувати в компетенції муніципальних органів як найбільш близьких до населення.

У влади завжди виникає спокуса використати закон на свою користь, тому контроль з боку суспільства може стати інструментом, що допомагає забезпечити верховенство права.

14. Übersetzen Sie ins Ukrainische.

Ein Rechtsstaat ist ein Staat, dessen verfassungsmäßige Gewalten rechtlich gebunden sind, der insbesondere in seinem Handeln durch Recht begrenzt wird, um die Freiheit der Einzelnen zu sichern.

Rechtsstaatlichkeit ist eine der wichtigsten Forderungen an ein politisches Gemeinwesen und dient zusammen mit anderen Strukturierungen (z. B. dem Subsidiaritätsprinzip) einer Kultivierung der Demokratie."

„Rechtsstaatlichkeit bedeutet, dass die Ausübung staatlicher Macht nur auf der Grundlage der Verfassung und von formell und materiell verfassungsmäßig erlassenen Gesetzen mit dem Ziel der Gewährleistung von Menschenwürde, Freiheit, Gerechtigkeit und Rechtssicherheit zulässig ist."

Zu einem Rechtsstaat gehören also:

- die rechtliche Gewährleistung elementarer Menschenrechte, insbesondere
- die rechtliche Garantie eines Zusammenlebens der Menschen in gleicher persönlicher Freiheit,
- die Sicherung materieller Gerechtigkeit,
- die Gewährleistung von Rechtssicherheit,
- die institutionelle Mäßigung staatlichen Handelns durch Gewaltenteilung, Übermaßverbot und den Grundsatz der Verhältnismäßigkeit,
- die Gesetzesbindung allen staatlichen Handelns durch einen Vorrang des Gesetzes,
- der Vorbehalt einer gesetzlichen Ermächtigung für alle belastenden staatlichen Akte und
- die Überprüfbarkeit der staatlichen Akte durch unabhängige Gerichte, insbesondere darauf, ob staatliches Handeln, das in die Rechte eines Einzelnen eingreift, gesetzmäßig und der Situation angemessen ist (Verhältnismäßigkeitsprinzip).

Begriffsgeschichte

Ursprünge der Suche nach Rechtsstaatlichkeit liegen in der Frage, ob die Inhaber staatlicher Gewalt – egal ob ein Monarch oder ein herrschendes Kollektiv – an das Recht, auch an solches, das sie selbst gesetzt haben, gebunden sind. Diese Frage konnte sich im Rahmen einer übergeordneten Weltanschauung (etwa über die

religiöse Legitimation eines Pharao oder über das europäische Gottesgnadentum) erledigen. Mit dem Aufkommen der Aufklärung und der mit ihr verbundenen Ablösung der weltlichen Politik von religiösen Vorstellungen gewann diese Frage durch das Aufbegehren gegen den Absolutismus aber Gewicht.

Rechtsstaatlichkeit als ein *government of laws* wurde wegbereitend in England als Antwort auf die politischen Wirren des 17. Jahrhunderts gefordert. Hier bildete sich schrittweise auch die rechtsstaatliche Gewährleistung individueller Freiheitsrechte heraus. Im 17. Jahrhundert setzten sich in Konflikten mit der Königsgewalt der allgemeine Schutz gegen willkürliche Verhaftungen und andere Freiheitsrechte und der Grundsatz der Gewaltenteilung durch. Auf dem Kontinent kam im 18. Jahrhundert als Antwort auf die umfassenden Herrschaftsansprüche des absolutistischen Polizeistaates die Forderung nach einer prinzipiellen Gewährleistung elementarer Freiheits- und Gleichheitsrechte aller Bürger hoch: so vor allem in der und durch die Französische Revolution. Dass (auch) staatliches Handeln „nach einem allgemeinen Gesetze“ zu geschehen habe, war eine Folgerung aus Immanuel Kants Begriff des Rechts als vernünftiger Ordnung eines Zusammenlebens in Freiheit. Im 19. Jahrhundert lenkten Jeremy Bentham und andere die Aufmerksamkeit auf die Funktion des Rechts, Rechtssicherheit zu gewährleisten. Andere setzten sich mit der Forderung nach einer gerichtlichen Kontrolle der Staatsgewalt durch, die für eine Wiederherstellung des Rechts sorge, wenn dieses verletzt worden sei.

Der Begriff des Rechtsstaats hat sich im Laufe des 19. Jahrhunderts als Gegenbegriff zum Polizeistaat gebildet und ist im Wesentlichen mit der Idee des Verfassungsstaates identisch. Ziel sind die Mäßigung der Staatsgewalt, die Gewährung von Grund- und Menschenrechten, die Selbstbestimmung und der gerichtliche Schutz des Bürgers (Rechtsschutz). Auch kommunale Selbstverwaltung, politische Dezentralisation sind, zumal in Verbindung mit dem Prinzip der Subsidiarität, wichtige Elemente dieses Rechtsverständnisses.

15. Lernen Sie neue Wörter aus dem Text:

Verfassungsmäßige Gewalten, rechtlich gebunden sein, die Freiheit der Einzelnen sichern, die Rechtsstaatlichkeit, eine Kultivierung der Demokratie, die Ausübung staatlicher Macht, formell und materiell verfassungsmäßig erlassene Gesetze, die Gewährleistung von Menschenwürde, die Gerechtigkeit, die

Rechtssicherheit, die institutionelle Mäßigung staatlichen Handelns, die Gewaltenteilung, ein Vorrang des Gesetzes, belastende staatliche Akte, die Inhaber staatlicher Gewalt, willkürliche Verhaftungen, der gerichtliche Schutz des Bürgers, kommunale Selbstverwaltung.

16. Finden Sie im Text deutsche Äquivalente:

Верховенство права, конституційні повноваження, здійснення державної влади, забезпечення людської гідності, юридично обов'язкові, принцип субсидіарності, на підставі Конституції та законів, юридична гарантія основних прав людини, інституційне обмеження дій держави, незалежний суд, пануючий світогляд, відокремлення світської політики від релігійних переконань, набути ваги, політичні потрясіння, індивідуальні свободи, свавільні арешти, виникає потреба в гарантії основних прав, виступати за судову перевірку державної влади.

17. Hier finden Sie die Sätze in veränderter Form. Bringen Sie die Satzteile in die richtige Reihenfolge.

Gerechtigkeit und Rechtssicherheit, dass, der Verfassung, und, erlassenen Gesetzen, der Gewährleistung, die Ausübung, nur auf der Grundlage, Rechtsstaatlichkeit bedeutet, von Menschenwürde, zulässig ist, von formell und materiell, mit dem Ziel, staatlicher Macht, Freiheit, verfassungsmäßig.

dem Aufkommen, und, der weltlichen Politik, gewann, durch das Aufbegehren, aber, Gewicht, mit, der Aufklärung, der mit ihr verbundenen Ablösung, von religiösen Vorstellungen, diese Frage, gegen den Absolutismus.

kam, als Antwort, des absolutistischen Polizeistaates, nach einer prinzipiellen Gewährleistung, aller Bürger, so vor allem, auf dem Kontinent, im 18. Jahrhundert, auf die umfassenden Herrschaftsansprüche, die Forderung, elementarer Freiheits- und Gleichheitsrechte, hoch, in der und durch die Französische Revolution.

des Rechtsstaats, sich, des 19. Jahrhunderts, zum Polizeistaat, und ist, mit der Idee, gebildet, identisch, der Begriff, hat, im Laufe, als Gegenbegriff, im Wesentlichen, des Verfassungsstaates.

18. Übersetzen Sie ins Ukrainische.

Формальна концепція верховенства права цілком сумісна з авторитарним режимом, бо закон може встановити рабство, расову сегрегацію.

Важливою ціннісною складовою демократії виступає принцип верховенства права, на чому акцентують свою увагу відомі вітчизняні та зарубіжні вчені.

Принцип поділу влади передбачає існування відносно самостійних і незалежних одна від одної гілок влади – законодавчої, виконавчої і судової.

Принцип пропорційності регламентує співвідношення між поставленою метою та засобами і способами її досягнення.

Забезпечення прав і свобод громадян включає три елементи (напрями державної діяльності): сприяння реалізації прав і свобод людини; охорону прав і свобод людини; захист прав і свобод людини.

Правова держава розумілася як заперечення абсолютистської держави, для якої характерним було надання виконавчій владі необмежених повноважень. Захист від абсолютизму мав забезпечуватися радше законодавчою владою, аніж лише судами.

19. Welche Grundzüge hat ein Rechtsstaat? Finden Sie zusätzliche Information im Internet (z.B. https://de.wikipedia.org/wiki/Rechtsstaat,

https://www.beobachter.ch/rechtslexikon/rechtsstaat).

Література:

1. Верезубенко М. Лексико-граматичні особливості перекладу німецькомовних текстів у галузі юриспруденції. Наук. зап. Вип. 187. Сер. філол. Науки. Кропивницький: ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. С. 593-600. URL : http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3316/1/Лексико-граматичні%20особливості%20перекладу%20німецькомовних%20текстів%20у%20галузі%20юриспруденції.pdf

2. Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах. Сьогодення українського мовного середовища. АПН України, Ін-т вищої освіти. Від. теорії та методології гуманіт. освіти. – К. : Кіровоград. вид-во, 2008. С. 23-32. URL : https://core.ac.uk/download/pdf/149235495.pdf

Інформаційні джерела:

https://www.youtube.com/watch?v=z5eI8tAHXCc

https://de.wikipedia.org/wiki/Rechtsstaat

https://www.beobachter.ch/rechtslexikon/rechtsstaat

Тема 2. Menschenrechte.

Мета: вміти пояснити поняття і терміни відповідної фахової спрямованості німецькою мовою, розуміти об'ємні висловлювання носіїв мови та стежити за їхньою аргументацією; розуміти аутентичні тексти, що містять значну кількість тематичної лексики, вміти використовувати вивчений лексичний корпус для відтворення та продукування повідомлень українською та німецькою мовою, знаходити та використовувати матеріали німецькою мовою, узагальнюючи інформацію та аргументи з різних джерел, для підготовки відповідей на проблемні питання, брати участь у діалозі та дискусії з природною інтеракцією у знайомих контекстах.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного, вибіркового читання, продукувати зв'язний текст з послідовно розгорнутою аргументацією, належним чином підкреслюючи значущі думки та наводячи відповідні деталі.

Практичні завдання:

1. Lernen Sie die Wörter (Quizletkarten) https://quizlet.com/_bwn0p3?x=1jqt&i=2rnaan (пароль для входу lang57ua).

2. Lesen Sie die 4 Textblöcke durch und finden Sie selbst Überschriften für diese Abschnitte des Textes. Beachten Sie die unten angeführten Wörter.

der Artikel – darunter versteht man verschiedene Abschnitte eines Gesetzes (verschiedene unterschiedliche Punkte)
die Konvention – eine gemeinsame Entscheidung (Übereinkunft) von einer Gruppe von Menschen
die Erklärung – darunter versteht man, dass etwas öffentlich gemacht wird, damit es jede/r lesen kann
das Asylrecht – wenn jemand ohne eigene Schuld verfolgt wird, hat er/sie das Recht, in einem anderen Land Schutz zu suchen
das Versammlungsrecht – die Erlaubnis, dass eine Gruppe von Menschen sich trifft, um über ein politisches Thema zu sprechen

„Menschenrechte sind Rechte, die für alle Menschen überall auf der Welt gelten. Das nennt man Universalität der Menschenrechte. Daneben gibt es die Unteilbarkeit der Menschenrechte – das bedeutet, dass sie in ihrer Gesamtheit beachtet werden müssen. Man kann nicht nur einen Teil davon beachten und meinen, damit seien die Menschenrechte erfüllt.“

1. Überschrift: _____

„Die Idee, genau festzulegen, welche Rechte dies sind, gibt es schon lange Zeit. Nach dem Zweiten Weltkrieg ging die UNO – ein Zusammenschluss von fast allen Staaten der Welt – dann daran, diese Rechte auch schriftlich zu verfassen und den einzelnen Ländern zur Unterzeichnung vorzulegen. Am 10. Dezember 1948 wurde von der UNO die Allgemeine Erklärung der Menschenrechte verabschiedet.

Von den damals 15 Mitgliedern des Europarates wurde 1950 zusätzlich die Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten beschlossen, dies ist die Europäische Menschenrechtskonvention (EMRK).“

2. Überschrift: _____

„Die Menschenrechte gelten also für alle Menschen, unabhängig von nationaler oder sozialer Herkunft, Hautfarbe, Geschlecht, Sprache, Vermögen, politischer, religiöser oder sonstiger Einstellung.

Zahlreiche wichtige Punkte sind in der Allgemeinen Erklärung der Menschenrechte in 30 Artikeln festgelegt, vom Verbot von Diskriminierung, Folter oder Sklaverei über die Versammlungsfreiheit, das Recht auf Bildung, Eigentum oder Arbeit bis zum Asylrecht oder zur Gewissens-, Glaubens- und Meinungsfreiheit.“

3. Überschrift: _____

„Die meisten Staaten haben die Menschenrechtserklärung unterzeichnet – dennoch gibt es in vielen Ländern (auch in solchen, die unterzeichnet haben) Menschenrechtsverletzungen. Viele Einrichtungen in den verschiedenen Ländern beobachten die jeweilige Menschenrechtssituation, und der Europarat veröffentlicht jährlich einen Bericht, in dem er die Situation in den einzelnen Ländern beschreibt. Die UNO hat den UN-Menschenrechtsrat (Human Rights Council) und einen eigenen Hohen Kommissar für Menschenrechte (UN High Commissioner for Human Rights).

Das Hauptquartier dieser Teilorganisation ist in Genf (Schweiz). In der Kinderrechts-konvention sind spezielle Rechte für Kinder aufgelistet.“

3. Im Text sind einige Fachwörter bereits erklärt worden – unterstreichen Sie diese Fachwörter und versuchen Sie diese mit eigenen Worten zu erklären.

Unter	der Universalität der Menschenrechte der Unteilbarkeit der Menschenrechte Diskriminierung der Kinderrechtskonvention der UNO …….	versteht man …

z.B. Unter der Universalität der Menschenrechte versteht man, dass sie für alle Menschen gelten.

4. Versuchen Sie nun mithilfe des Textes herauszufinden, ob folgende Aussagen wahr oder falsch sind.

Aussage	**wahr**	**falsch**
Die Menschenrechte gelten nicht für alle Menschen auf unserem Planeten.		
Sehr wenige Staaten haben die Menschenrechte bisher unterzeichnet.		
Es gibt spezielle Menschenrechte für Kinder.		
Deine Menschenrechte sind davon abhängig, in welchem Land du gebo- ren wurdest.		
In Europa gibt es eine eigene Menschenrechtskonvention.		
Die Idee für die Menschenrechte gab es erst nach dem 2. Weltkrieg.		
Alle Staaten der Welt halten sich an die Menschenrechte.		

5. Die meisten Rechtstexte sind oft nur schwer verständlich. Versuchen Sie nun den Rechtstext in die Alltagssprache „zu übersetzen“.

Artikel	**Original**	**Alltagssprache**
1	Alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren. Sie sind mit Vernunft und Gewissen begabt und sollen einander im Geist der Brüderlichkeit begegnen.	z. B. Wenn die Menschen geboren werden sind sie frei und müssen in allem gleich behandelt werden.

2	Jeder hat Anspruch auf die in dieser Erklärung verkündeten Rechte und Freiheiten ohne irgendeinen Unterschied, etwa nach Rasse, Hautfarbe, Geschlecht, Sprache, Religion, politischer oder sonstiger Überzeugung, nationaler oder sozialer Herkunft, Vermögen, Geburt oder sonstigem Stand.	Egal woher du bist, welche Farbe deine Haut hat …
7	Alle Menschen sind vor dem Gesetz gleich und haben ohne Unterschied Anspruch auf gleichen Schutz durch das Gesetz. Alle haben Anspruch auf gleichen Schutz gegen jede Diskriminierung, die gegen diese Erklärung verstößt, und gegen jede Aufhetzung zu einer derartigen Diskriminierung.	Das Gesetz gilt für …
18	Jeder hat das Recht auf Gedanken-, Gewissens- und Religionsfreiheit; dieses Recht schließt die Freiheit ein, seine Religion oder Überzeugung zu wechseln, sowie die Freiheit, seine Religion oder Weltanschauung allein oder in Gemeinschaft mit anderen, öffentlich oder privat durch Lehre, Ausübung, Gottesdienst und Kulthandlungen zu bekennen.	Ich kann meine …
24	Jeder hat das Recht auf Erholung und Freizeit und insbesondere auf eine vernünftige Begrenzung der Arbeitszeit und regelmäßigen bezahlten Urlaub.	Urlaub und Freizeit …
26	Jeder hat das Recht auf Bildung. Die Bildung ist unentgeltlich, zum mindesten der Grundschulunterricht und die grundlegende	Jeder darf …

	Bildung. Der Grundschulunterricht ist obligatorisch. Fach- und Berufsschulunterricht müssen allgemein verfügbar gemacht werden, und der Hochschulunterricht muß allen gleichermaßen entsprechend ihren Fähigkeiten offenstehen.	
29	Jeder ist bei der Ausübung seiner Rechte und Freiheiten nur den Beschränkungen unterworfen, die das Gesetz ausschließlich zu dem Zweck vorsieht, die Anerkennung und Achtung der Rechte und Freiheiten anderer zu sichern und den gerechten Anforderungen der Moral, der öffentlichen Ordnung und des allgemeinen Wohles in einer demokratischen Gesellschaft zu genügen.	Meine Freiheit und Rechte gelten, solange ich nicht …

6. Bevor Sie sich das Video **Als Kind misshandelt – ein Schweizer Schicksal** anschauen, lösen Sie bitte die folgende Aufgabe.

Was passt? Wählen Sie die richtigen Antworten. Manchmal passen mehrere Antworten. 1. Was passiert normalerweise, wenn ein Kind nicht bei seiner Familie leben kann? a) Es wächst in einem Kinderheim auf. b) Die Nachbarn kümmern sich um das Kind. c) Das Kind kommt zu Pflegeeltern. 2. Wer kommt normalerweise in ein Gefängnis? a) Menschen, die nicht der Norm entsprechen b) Kriminelle c) Straftäter 3. Was kann in einer Psychiatrie behandelt werden? a) Panikattacken b) Psychopharmaka c) Traumata 4. Ein Kind wird misshandelt, wenn … a) ihm übel ist. b) es geschlagen wird. c) es eingesperrt wird.

7. Schauen Sie sich das Video **Als Kind misshandelt – ein Schweizer Schicksal**

an. Begleitmaterialien: Manuskript und Glossar (за посиланням https://learngerman.dw.com/de/als-kind-misshandelt-ein-schweizer-schicksal/l-

55273892/le). Was ist richtig? Was sehen Sie im Video? Mehrere Antworten sind richtig.

In dem Video sieht man … a) ein sehr einfaches Bett aus Heu. b) eine Kirche. c) einen Pfarrer mit seiner Frau. d) einen Mann in einer Bibliothek. e) alte Fotos. f) eine schwangere Frau. g) Kinderbetten. h) einen offiziellen Brief.

8. Was erzählt Walter Emmisberger über sich und seine Geschichte? Schauen Sie sich das Video noch einmal an und hören Sie diesmal genau hin. Wählen Sie das richtige Wort.

Walter Emmisberger wurde in (einem Gefängnis/einer Kirche) (1) geboren. Wahrscheinlich wurde seine Mutter vom Schweizer Staat „administrativ versorgt“, weil sie ein (krankes/uneheliches) (2) Kind bekam. Mit sechs Jahren lebte Walter Emmisberger (im Gemeindehaus/bei Pflegeeltern) (3). Als er elf Jahre alt war, kam er in (eine Klinik/ein Kinderheim) (4). Dort testeten die Ärzte an ihm (Schmerzmittel/Psychopharmaka) (5). Heute kämpft Walter Emmisberger öffentlich gegen das Vergessen und für eine (Rehabilitation/Umerziehung) (6) der Opfer.

9. Was wird in dem Video gesagt? Schauen Sie sich das Video noch einmal an und hören Sie diesmal genau hin. Was ist richtig, was ist falsch?

1. Walter Emmisberger ist bis heute traumatisiert. a) richtig b) falsch 2. Der Historiker Urs Germann sagt, dass unter den „administrativ Versorgten“ auch Kriminelle waren. a) richtig b) falsch 3. Es gab in der Schweiz etwa 65 Anstalten, in denen junge Menschen eingesperrt wurden. a) richtig b) falsch 4. Die Medikamente, die die Ärzte an Walter Emmisberger getestet haben, hatten starke Nebenwirkungen. a) richtig b) falsch 5. Die Regierung des Kantons Thurgau übernimmt die volle Verantwortung und hat sich entschuldigt. a) richtig b) falsch

10. Üben Sie den Wortschatz! Welches Verb passt? Ordnen Sie zu.

1. In Heimen und Gefängnissen sollten junge Menschen _____ werden, damit sie der gesellschaftlichen Norm entsprechen. 2. Kindern, Jugendlichen und jungen Erwachsenen, die der Staat „administrativ versorgte“, wurden wichtige Menschenrechte genommen. Sie wurden _____. 3. Diese Menschen hatten es auch später schwer, wieder Teil der Gesellschaft zu werden. Sie fühlten sich _____. 4. Viele mussten während ihres Aufenthaltes in den Anstalten arbeiten und wurden auch wirtschaftlich _____. 5. Wer einmal in

diesem System gefangen war, ist ihm nur sehr schwer wieder _____.

6. Die Geschichten der Betroffenen haben einen Schatten auf die Geschichte der Schweiz _____. a) ausgebeutet b) entkommen c) ausgegrenzt d) geworfen e) umerzogen f) entrechtet

11. Welche Menschenrechte wurden im Falle von Walter Emmisberger verletzt? Zusätzliche Informationen auf den folgenden Seiten:

https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/german-deutsch

https://de.wikipedia.org/wiki/Allgemeine_Erkl%C3%A4rung_der_Menschenrechte

12. Schauen Sie sich das Video an, übersetzen Sie es mithilfe von den Untertiteln.

13. Übersetzen Sie ins Deutsche.

1. Важка травма так вплинула на його психічне здоров’я, що він досі переживає психічні атаки.

2. Оскільки його мати чекала на позашлюбну дитину, вона була запроторена за грати.

3. Влада використала її стиль життя як привід забрати в неї сина.

4. Вона не була а ні розпусною, а ні алкозалежною, а ні тунеядкою.

5. До них відносилися так, ніби йшлося про злочинців.

6. Чесно кажучи, влада не потребувала приводу, щоб експлуатувати цих дітей.

7. Найбільше отримало прибуток від праці цих «контрактних» дітей Швейцарське фермерське об’єднання.

8. Повна соціальна ізоляція стала наслідком так званого перевиховання дітей і молодих людей в психіатричних лікарнях та прийомних сім’ях.

9. Після ратифікації в 1974 році Європейської конвенції з прав людини Швейцарія відмовилась від практики примусового розлучення дітей з батьками.

10. Закон про реабілітацію людей, розділених з сім'ями адміністративним рішенням, дає жертвам можливість відновити справедливість.

14. Bereiten Sie sich auf das Rollenspiel: Interview.

1) Journalist/in und Walter Emmisberger; 2) Dolmetscher/in, Journalist/in und Walter Emmisberger. Begleitmaterialien: Manuskript und Glossar, Internet-Ressourcen zum Thema "administrativ versorgt".

15. Anhand des Textes https://silo.tips/download/menschenrechtskompass-salzburg-thema-soziale-rechte berichten Sie, wie die Menschenrechte in Österreich realisiert sind. Wählen Sie ein Menschenrecht aus, schriftlich.

Література:

1. Загальна декларація прав людини URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

2. Шаблій О. Німецько-український юридичний переклад: методи, проблеми, перспективи : монографія. Ніжин : ПП Лисенко М., 2012. 320 с.

3. Шаблій О. Терміноелементи-латинізми «офіційний», «публічний» та «цивільний» як «псевдодрузі перекладача» (у перекладі з української на німецьку мову). Studia Linguistica: Збірник наукових праць. Вип. 2. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. С. 370–377. URL : http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/10/2009-2-370-377-Шаблій-О.А..pdf

Інформаційні джерела:

http://www.rechtsdialog.org/ua/baza-danykh-dlia-korystuvachiv

https://learngerman.dw.com/de/als-kind-misshandelt-ein-schweizer-schicksal/l-55273892/le

https://www.walter-emmisberger.ch/

https://www.swissinfo.ch/ger/gesellschaft/dunkles-kapitel-der-geschichte_portraets-von-administrativ-versorgten-in-der-schweiz/45060216

https://silo.tips/download/menschenrechtskompass-salzburg-thema-soziale-rechte

https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/german-deutsch

https://de.wikipedia.org/wiki/Allgemeine_Erkl%C3%A4rung_der_Menschenrechte

Тема 3. Nichtregierungsorganisationen.

Мета: вміти пояснити поняття і терміни німецькою мовою, розуміти аутентичні тексти з тематичною лексикою, вміти відтворювати та продукувати підготовлені та спонтанні повідомлення українською та німецькою мовою,

узагальнюючи інформацію з різних джерел, вміти аргументувати свою точку зору.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного, вибіркового читання, продукувати підготовлене повідомлення з послідовно розгорнутою аргументацією, визначати і виправляти граматичні помилки в невеликих текстових відрізках.

Практичні завдання:

1. Finden Sie die Wörter im Text und nennen Sie ihre ukrainischen Äquivalente.

Engagement, das – die Tatsache, dass man sich freiwillig für etwas (z. B. für den Umweltschutz) einsetzt (Verb: sich für etwas engagieren);

Internationale Grüne Woche, die – eine Ausstellung zu den Themen Ernährung und Landwirtschaft und Gartenbau in Berlin;

G20 – Abkürzung für: die Gruppe der 20 wichtigsten Industrie- und Schwellenländer der Welt;

Gipfel, der – hier: die Konferenz; die Tagung;

Nichtregierungsorganisation, die – eine von Regierungen unabhängige Organisation

Zivilgesellschaft, die – die Bevölkerung;

auftreten – hier: in der Öffentlichkeit aktiv werden;

sich einsetzen für/gegen etwas/jemanden – Zeit und Kraft verwenden, um ein Ziel zu erreichen;

mittlerweile – jetzt;

Lobby, die (aus dem Englischen) – eine Gruppe von Menschen mit gleichen Interessen,

die versucht die Politik in ihrem Sinn zu beeinflussen;

Markenname, der – der Name eines Produktes;

Sklaverei, die – die Situation, dass eine Gruppe von Menschen nicht frei leben darf, sondern als Besitz anderer Menschen angesehen wird;

spektakulär – spannend; aufregend; beeindruckend;

Missstand, der – eine ungerechte, schlechte Situation;

etwas besetzen – hier: etwas in Besitz nehmen, ohne die Erlaubnis dafür zu haben;

Ölplattform, die – ein Turm im Meer, von dem aus nach Öl gebohrt wird;
Entsorgung, die – hier: die Entfernung von Müll.

2. Übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

Politisches Engagement von unten

Ob bei der Internationalen Grünen Woche, G20-Gipfeln oder UN-Klimaverhandlungen: Nichtregierungsorganisationen sind weltweit stets dabei. Die Zivilgesellschaft ist heute ein wichtiger Teil der globalen Politik.

Frech, frisch und laut treten die zivilgesellschaftlichen Gruppen auf, die sich sozial- und umweltpolitisch engagieren. Durch den UN-Begriff NGOs (Non-Governmental Organisations), also Nichtregierungsorganisationen, bekamen sie einen gemeinsamen Namen. Doch sonst sind sie so unterschiedlich wie die Themen, für die sie sich weltweit einsetzen.

Mittlerweile bilden sie sowohl national als auch international eine starke Lobby. Nichtregierungsorganisationen wie Greenpeace, Amnesty International, WWF oder Oxfam sind heute Markennamen für den Schutz der Umwelt, Natur oder Menschenrechte, die so bekannt sind wie Mercedes oder Boeing.

Seit die erste NGO 1823 in Großbritannien gegen die Sklaverei kämpfte, machen Nichtregierungsorganisationen immer wieder durch spektakuläre politische Aktionen auf weltweite Missstände aufmerksam. So besetzte zum Beispiel Greenpeace im Jahr 1995 die Shell-Ölplattform Brent Spar und erreichte mit Unterstützung der Bevölkerung eine umweltfreundliche Entsorgung der Plattform.

Der Arbeitsalltag von NGOs ist jedoch meist weniger spektakulär. Sie sind vor allem beratend tätig oder treten als Experten bei Verhandlungen auf. Auch an UN-Gipfeln sind viele NGOs beteiligt und beeinflussen dort, welche Themen diskutiert werden. Das muss auch so sein, betont der Sprecher des UN-Umweltprogramms UNEP Nick Nuttall. Er sagt: "Wir leben nicht mehr in einer Welt, in der Regierungen alleine über die Zukunft entscheiden können."

3. Beantworten Sie die Fragen zum Text.

1. Nichtregierungsorganisationen sind Organisationen, die …

a) vor allem spektakuläre politische Aktionen gegen Mercedes und Boeing durchführen.

b) von der UN bezahlt werden.

c) nicht von Regierungen kontrolliert werden.

2. Für welches politische Ziel setzte sich die erste Nichtregierungsorganisation ein?

a) Sie engagierte sich für den Frieden.

b) Sie kämpfte gegen die Armut in Großbritannien.

c) Sie setzte sich für die Menschenrechte ein.

3. Nichtregierungsorganisationen sind ein wichtiger Teil der globalen Politik, weil …

a) sie es schaffen, die Entscheidungen von Regierungen und Wirtschaft zu beeinflussen.

b) ohne sie Müll nicht umweltgerecht entsorgt werden würde.

c) sie für die weltweite Planung von UN-Gipfeln zuständig sind.

4. In welchem Satz ist die Wortstellung falsch?

a) Jeden Tag engagieren sich NGOs für eine bessere Welt.

b) Jeden Tag engagieren sich sie für eine bessere Welt.

c) Jeden Tag engagieren sie sich für eine bessere Welt.

5. Welcher Satz ist richtig?

a) NGOs treten sich beratend auf.

b) NGOs beteiligen sich auch an UN-Gipfeln.

c) Greenpeace erhielt sich die Unterstützung der Bevölkerung.

4. Ergänzen Sie die Sätze.

Auch an UN-Gipfeln _____viele NGOs _____ und beeinflussen dort, welche Themen diskutiert werden. Frech, frisch und laut treten die zivilgesellschaftlichen Gruppen auf, die __ sozial- und umweltpolitisch _____. Er sagt: "Wir leben nicht mehr in einer Welt, in der Regierungen alleine über die Zukunft __ _____ können." Seit die erste NGO 1823 in Großbritannien gegen die Sklaverei kämpfte, _____ Nichtregierungsorganisationen immer wieder durch spektakuläre politische Aktionen auf weltweite Missstände _____. Die Zivilgesellschaft ist heute_____ der globalen Politik. Doch sonst sind sie so unterschiedlich wie die Themen, für die sie ___ weltweit _____.

ein wichtiger Teil, sich engagieren, beteiligt sein, entscheiden, sich einsetzen, aufmerksam machen

5. Korrigieren Sie die Fehler (manchmal mehrere Fehler in einem Satz!).

Nichtregierungsorganisationen wie Greenpeace, Amnesty International, WWF oder Oxfam sind heute Markennamen für den Schutz der Umwelt, Natur oder Menschenrechte, die so bekannt sind wie ein Mercedes oder ein Boeing. So besetzte zum Beispiel Greenpeace im Jahr 1995 den Shell-Ölplattform Brent Spar und erreichte mit Unterstützung der Bevölkerung eine umweltfreundliche Entsorgung des Plattform. Mittlerweile bilden sie sowohl national oder international eine starke Lobby. Auf den UN-Begriff NGOs (Non-Governmental Organisations), also Nichtregierungsorganisationen, bekamen sie ein gemeinsames Namen. Doch sonst sind sie so unterschiedlich wie die Themen, durch die sie sich weltweit einsetzen.

6. Erstellen Sie den Plan zum Text. Schreiben Sie Stichwörter aus. Erlernen Sie die Stichwörter zum Thema.

7. Erzählen Sie den Text nach, verwenden Sie die Stichwörter.

8. Lesen Sie den ungekürzten Artikel (https://www.dw.com/de/die-macht-der-zivilgesellschaft/a-15680545). Versuchen Sie nun mithilfe des Textes herauszufinden, ob folgende Aussagen wahr oder falsch sind.

Aussage	**wahr**	**falsch**
Politische Aktionen gehören zum Handwerkszeug der globalen Interessengruppen - aber zeigen selten Wirkung.		
Nach Boykottaufrufen fiel der Umsatz an den deutschen Tankstellen um fast die Hälfte.		
Die erste NGO, die 1823 in Deutschland entstand, war maßgeblich an der Abschaffung der Sklaverei beteiligt.		
Die Alltags-Arbeit der NGOs ist jedoch meist mehr spektakulär.		
Seit die Vereinten Nationen 1992 den NGOs einen Beraterstatus zuerkannten, sind sie auch institutionell aufgewertet.		
Sven Harmeling ist Leiter des Teams Internationale Klimapolitik bei Germanwatch, die sich für Nord-Süd-Gerechtigkeit und Umweltschutz engagiert.		
Bei Verhandlungen stehen die NGOs den größeren Regierungsdelegationen als Berater zur Seite.		

9. Diese Begriffe kommen im Text vor. Versuchen Sie die folgenden Begriffe zu erklären.

die Zivilgesellschaft, die Umweltorganisation, der Boykott, die Ursprungszertifizierung, die UN-Klimaverhandlungen, nachhaltige Entwicklung.

10. Was bedeuten folgende Abkürzungen?

Der G20-Gipfel, der UN-Begriff, die LDCs, UNEP

11. Beantworten Sie die Fragen zum Text.

Warum brauchen kleinere Regierungsdelegationen die NGOs bei Verhandlungen als Berater? Warum sind die NGOs wichtig?

Welche NGO wies nach, dass illegal abgebaute Diamanten die Waffen in afrikanischen Kriegsgebieten finanzieren?

Welche NGO war maßgeblich an der Abschaffung der Sklaverei beteiligt?

Wie sieht die Alltags-Arbeit der NGOs aus?

Was versteht man unter dem Begriff „visionäre Organisationen“?

In welchen Bereichen sind NGOs aktiv?

12. Übersetzen Sie ins Deutsche.

На початку третього тисячоліття неурядові організації стали глобальними та впливовими учасниками міжнародних відносин.

Неурядові організації не залежать від держави та бізнесу та здійснюють свою діяльність у різних сферах громадянського суспільства, таких як: освіта, охорона здоров’я, екологія, наука, спорт, економіка, гуманітарна допомога, захист прав людини, демографія, безпека, релігія тощо.

Вплив цих організацій на прийняття політичних рішень залежить від сфери діяльності цієї організації, її розмірів, територіального розміщення, фінансових можливостей та підтримки серед населення.

Криваві алмази було використано терористичними групами, такими як Аль-Каїда, для фінансування своєї діяльності.

Докази, надані «Глобал Уітнес», підтверджують, що гроші було використано для фінансування конфліктів в Африці, загибелі і переміщення мільйонів людей.

13. Erstellen Sie ein Porträt der im Text genannten Nichtregierungsorganisation und tragen Sie Ihre Ergebnisse in der Lehrstunde vor.

14. Wer einen Job bei NGOs anstrebt, sollte neben Fachkompetenz und praktischen Erfahrungen bestimmte Eigenschaften, z.B. Flexibilität, mitbringen. Wie meinen Sie, welche Eigenschaften erhöhen Chancen eine Festanstellung zu bekommen? (zusätzliche Information: https://www.sueddeutsche.de/karriere/arbeit-mit-dem-job-die-welt-verbessern-arbeiten-fuer-ngos-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-140106-99-01299).

15. Könnten Sie sich vorstellen, dass Sie sich für den Beruf bei NGOs entscheiden? Legen Sie Ihre Argumente dafür oder dagegen dar.

Інформаційні джерела:

https://www.dw.com/de/politisches-engagement-von-unten/a-15722435
https://www.dw.com/de/die-macht-der-zivilgesellschaft/a-15680545
https://www.sueddeutsche.de/karriere/arbeit-mit-dem-job-die-welt-verbessern-arbeiten-fuer-ngos-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-140106-99-01299

Тема 4. Politische Parteien.

Мета: вміти пояснити поняття і терміни німецькою мовою, розуміти аутентичні друковані та аудіотексти з тематичною лексикою, вміти відтворювати та продукувати підготовлені та спонтанні повідомлення українською та німецькою мовою, узагальнюючи інформацію з різних джерел, вміти аргументувати свою точку зору.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного, вибіркового читання, переказувати деталізовано тексти на тему, що вивчаються, продукувати підготовлене повідомлення з аргументацією, визначати і виправляти граматичні помилки в невеликих текстових відрізках.

Практичні завдання:

1. Finden Sie die Wörter im Text und nennen Sie ihre ukrainischen Äquivalente.

Wahlprogramm, -e (n.) – der Text einer Partei, in dem sie kurz vor der Wahl ihre Ziele nennt;

Zuwanderung, -en (f.) – die Tatsache, dass Menschen in ein Land kommen, um dort zu leben;

Vollbeschäftigung (f., nur Singular) – der Zustand, wenn (fast) alle Arbeiter eines Landes eine Arbeit haben;

Unionsparteien (nur Plural) – die beiden konservativen Parteien Christlich Demokratische Union und Christlich-Soziale Union, die gemeinsam ins Parlament gehen (kurz: die Union);

flexibel – so, dass man etwas schnell und einfach ändern kann, wie man es gerade braucht;

die Grünen (f.) – Abkürzung für: Bündnis 90/Die Grünen; eine deutsche Partei, die sich unter anderem für den Umweltschutz einsetzt;

hingegen – im Gegensatz dazu Mindestlohn, -löhne (m.) – der Lohn, den jemand laut Gesetz mindestens für seine Arbeit bekommen muss;

konsequent – hier: streng; so, dass man etwas ohne Ausnahme macht;

jemanden abschieben – jemanden, der Asyl sucht, in seine Heimat zurückschicken;

Flüchtling, -e (m.) – jemand, der sein Heimatland aus einem bestimmten Grund (z. B. Krieg) verlassen muss;

deutsche Leitkultur (f., nur Singular) – ein Begriff, der die wichtigsten Werte der deutschen Gesellschaft bezeichnen soll;

jemanden entlasten – dafür sorgen, dass etwas für jemanden leichter wird;

Einkommensgrenze, -n (f.) – der bestimmte Betrag eines Einkommens, ab dem bei der Steuer andere Regeln gelten;

Spitzensteuersatz (m., nur Singular) – der höchste Betrag in einer bestimmten Steuerklasse;

etwas/jemanden besteuern – eine Steuer für etwas/von jemandem fordern;

Steuererleichterung, -en (f.) – die Tatsache, dass der Staat weniger Steuern verlangt;

Kapitalertrag, -erträge (m.) – die Zinsen, die man durch seinen Besitz und sein Eigentum bekommt;

Erbschaft, -en (f.) – der Besitz einer Person, den andere nach deren Tod erhalten.

2. Übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

Was die deutschen Parteien versprechen

Im September wählen 61,5 Millionen Deutsche das neue Parlament. Die Parteien haben in den Wahlprogrammen ihre Ziele vorgestellt. Es gibt viele Unterschiede, aber auch Gemeinsamkeiten. Eine kleine Zusammenfassung.

Am 24. September 2017 wird in Deutschland das Parlament – der Bundestag – gewählt. 61,5 Millionen Deutsche dürfen zur Wahl gehen. Inzwischen haben alle wichtigen Parteien ihr Wahlprogramm vorgestellt. Was wollen die Parteien erreichen? Hier sind ihre Ziele für drei Themen, die den Deutschen im Moment sehr wichtig sind: Arbeitsmarkt, Zuwanderung und Steuern.

Vollbeschäftigung bis 2025 – dieses Ziel steht bei den Unionsparteien (CDU und CSU) im Wahlprogramm. Und sie wollen für flexible Arbeitszeiten sorgen. Auch die Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) fordert Jobs und Vollbeschäftigung. Einen genauen Zeitpunkt nennt sie aber nicht. Um dieses Ziel zu erreichen, müsste allerdings die Zahl der Arbeitslosen in Deutschland um 2,5 Millionen sinken. Die Grünen wollen die Bedingungen von Arbeitnehmern verbessern, die liberale Freie Demokratische Partei (FDP) hingegen die von Arbeitgebern. Anderes fordert die sozialistische Partei Die Linke: Sie möchte Arbeitslose länger finanziell unterstützen und den Mindestlohn erhöhen.

Abgelehnte Asylbewerber müssen laut der Union konsequent abgeschoben werden. Sie will für eine niedrige Anzahl von Flüchtlingen sorgen. Die Union fordert außerdem eine „deutsche Leitkultur“. Grüne, SPD und Linke lehnen diese ab. Die SPD möchte ein Einwanderungsgesetz: Wer nach Deutschland kommen will, bekommt zum Beispiel für seine Kenntnisse Punkte – je mehr Punkte, desto eher darf er einwandern. Auch die Grünen sind dafür. Die Linke ist dagegen. Sie möchte es Ausländern viel leichter machen, die deutsche Staatsangehörigkeit zu bekommen.

Bei den Steuern sollen die Bürger laut Union und SPD finanziell entlastet werden. Sie wollen die Einkommensgrenze für den jetzigen Spitzensteuersatz erhöhen. Beide haben außerdem vor, Reiche stärker zu besteuern. Große Steuererleichterungen plant die FDP. Die Linke hingegen will einen Steuersatz von 75 Prozent bei einem Jahreseinkommen ab einer Million Euro. Auch Kapitalerträge und Erbschaften will die Linke stärker besteuern.

3. Beantworten Sie die Fragen zum Text. Es können auch mehrere Antworten richtig sein.

1. Die Linke möchte die Bedingungen von … verbessern.

a) Arbeitgebern b) Arbeitnehmern c) Arbeitslosen

2 Welche Partei möchte ein Einwanderungsgesetz?

a) SPD b) die Grünen c) die Linken

3. Sollten SPD oder CDU die Wahl gewinnen, …

a) müssen Reiche bald mehr Steuern zahlen. B) müssen Millionäre bald bis zu 75 Prozent Steuern zahlen. C) muss man den Spitzensteuersatz bald erst ab einem höheren Einkommen zahlen als bisher.

2. Haben Sie die Wörter verstanden? Welche Wörter werden gesucht? Setzen Sie die richtigen Begriffe in die Lücken ein.

1. Wenn jemand die wichtigsten Werte der deutschen Gesellschaft zusammenfassen will, spricht er von der _____.

2. Wenn es in einem Land keine Arbeitslosen gibt, dann herrscht _____.

3. Wenn das Gehalt nicht weniger als ein bestimmter Betrag sein darf, dann gibt es den _____.

4. Wenn man weniger Geld an den Staat zahlen möchte, dann findet man _____ gut.

5. Wer möchte, dass Ausländer in sein Land kommen, um dort dauerhaft zu leben und zu arbeiten, der ist für _____.

a) Steuererleichterungen b) deutschen Leitkultur c) Vollbeschäftigung d) Mindestlohn e) Einwanderung

3. Üben Sie die Modalverben. Welche Verben gehören in die Lücken?

1. Manche Parteien sind der Meinung, dass die Zahl der Flüchtlinge konsequent sinken …

a) kann. B) muss. C) will.

2. Die Linke … einen höheren Mindestlohn.

a) soll b) muss c) will

3. 61,5 Millionen Bürger … am 24. September wählen.

a) müssen b) möchten c) dürfen

4. Laut der Union … die Arbeitszeiten flexibler werden.

a) wollen b) dürfen c) sollen

5. Es ist unwahrscheinlich, dass die Vollbeschäftigung in einem Jahr erreicht werden …

a) soll. B) muss. C) kann.

6. Die FDP … die Bedingungen von Arbeitgebern verbessern.

a) möchte b) muss c) darf

4. Korrigieren Sie die Fehler (manchmal mehrere Fehler in einem Satz!).

Abgelehnte Asylbewerber müssen laut der Union konsequent abgeschieben werden.

Inzwischen haben alle wichtige Parteien ihr Wahlprogramm vorgestellt. Es gibt viele Unterschieden, aber auch Gemeinsamkeiten. Hier sind ihre Ziele für drei Themen, die den Deutschen im Moment sehr wichtig sind: der Arbeitsmarkt, Zuwanderung und die Steuern. Auch Kapitalerträge und Erbschaften will die Linke starker besteuern. Die SPD möchte ein Einwanderunggesetz: Wer nach Deutschland kommen will, bekommt zum Beispiel für seine Kenntnisse Punkte – je viel Punkte, desto eher darf er einwandern. Damit dieses Ziel zu erreichen, müsste allerdings die Zahl der Arbeitslosen in Deutschland um 2,5 Millionen sinken.

5. Erstellen Sie den Plan zum Text. Schreiben Sie Stichwörter aus. Erlernen Sie die Stichwörter zum Thema.

6. Erzählen Sie den Text nach, verwenden Sie die Stichwörter.

7. Hören Sie das Audio (https://www.dw.com/de/was-die-deutschen-parteien-versprechen/l-40035298). Übersetzen Sie das Audio mündlich (Satz für Satz).

8. Lesen Sie den ungekürzten Artikel (https://www.dw.com/de/bundestagswahl-2017-mit-diesen-programmen-treten-die-parteien-an/a-39537407). Versuchen Sie nun mithilfe des Textes herauszufinden, ob folgende Aussagen wahr oder falsch sind.

Aussage	**wahr**	**falsch**
Die FDP betont den Ausgleich zwischen Sicherheit und und Freiheit und fordert Respekt vor den Grundrechten und dem Rechtsstaat.		
Nach dem Willen von CDU/CSU soll die doppelte Staatsbürgerschaft über Generationen hinweg weitervererbt werden.		
Außerdem verspricht die Union, den Solidaritätszuschlag von 2020		

bis 2025 schrittweise abzuschaffen – jedes Jahr um 0,5 Prozentpunkte.		
Die Grünen wollen die Bedingungen von Arbeitnehmern verbessern, etwa durch branchenbezogene Lohnuntergrenzen oberhalb des Mindestlohns oder eine flexible Wochenarbeitszeit.		
Die Union will den Verteidigungsetat bis 2025 auf zwei Prozent des Bruttoinlandsproduktes steigern – so wie die NATO und die USA das wollen.		
Die Grünen sprechen sich explizit dafür aus, Flüchtlinge nach Afghanistan abzuschieben.		
Grüne und Linke lehnen die Erhöhung der Verteidigungsausgaben ab.		

9. Diese Begriffe kommen im Text vor. Versuchen Sie die folgenden Begriffe zu erklären.

Die Wahlberechtigten, Sicherheitsbehörden, Leiharbeiter, die Einbürgerung, die Mindestabschiebequote, der Verteidigungsetat.

15. Was bedeuten folgende Abkürzungen?

Die AfD, die FDP, die SPD, die NATO

15. Beantworten Sie die Fragen zum Text.

Nennen Sie die drei wichtigsten Punkte, mit denen die Parteien die Lebensqualität steigern wollen?

Wie steht die SPD zur Flüchtlingspolitik und einer Obergrenze für Flüchtlinge?

Wie steht die FDP zur Videoüberwachung im öffentlichen Raum und Datenschutz?

Warum sind einige Parteien gegen eine Zuwanderung, obwohl Deutschland laut Prognosen in der Zukunft einen Arbeitermangel haben wird, welchen man gut durch ausländische Arbeiter „auffüllen“ könnte?

Welche Parteien befürworten die Wiedererhebung der Vermögensteuer, die Anhebung der Spitzensteuersätze und die Abschaffung des Steuerprivilegs für Kapitalerträge, um privaten Reichtum in Deutschland stärker zur Überwindung von Ungleichheit und Armut heranzuziehen?

Welche Maßnahmen werden die Parteien ergreifen, um gute Löhne zu ermöglichen?

15. Übersetzen Sie ins Deutsche.

Блок ХДС/ХСС вестиме переговори щодо створення коаліції, оскільки Німеччина потребує сильного та дієздатного уряду.

Зважаючи на посилення євроскептичних настроїв у німецькому суспільстві, спричинених міграційною кризою, більш ретельного аналізу заслуговують погляди ультраправих партій.

Східноєвропейська політика ХДС/ХСС зумовлювалася необхідністю узгоджувати зовнішньополітичний курс із соціал-демократами, які до 2009 рр. були партнерами християнських демократів.

СДП вважає необхідним розвиток економічної системи для забезпечення добробуту всього населення, водночас намагається захистити соціальними програмами знедолених.

У сфері економічної та фінансової політики ХДС бачить своє головне завдання в підтримці якісного економічного підйому і скорочення безробіття.

Правопорушників з числа мігрантів пропонують депортувати на батьківщину. Але, з іншого боку, всі мігранти, які поділяють західні цінності, володіють мовою і дотримуються німецьких законів, повинні мати можливість жити в країні.

13. Wie gut kennen Sie die deutschen Parteien? Erstellen Sie ein Porträt der deutschen Partei und tragen Sie Ihre Ergebnisse in der Lehrstunde vor. Zu Beginn eine einfache Frage: Wie hiess der SPD-Kanzlerkandidat der Bundestagswahl 2017?

14. Stellen Sie sich vor, dass Sie in Deutschland aufgerufen sind, den neuen Bundestag zu wählen. Welches Partei würden Sie wahlen? Warum?

15. Was inspiriert junge Menschen in Deutschland, sich in der Politik zu engagieren? (zusätzliches Material unter: https://www.goethe.de/ins/us/de/spr/unt/cam/dos/btw/pol.html). Sehen Sie sich die Videos an und beantworten Sie die Frage.

Інформаційні джерела:

https://www.dw.com/de/was-die-deutschen-parteien-versprechen/l-40035298

https://www.dw.com/de/bundestagswahl-2017-mit-diesen-programmen-treten-die-parteien-an/a-39537407

https://www.goethe.de/ins/us/de/spr/unt/cam/dos/btw/pol.html

Тема 5. Chemie.

Мета: розуміти аутентичні друковані та аудіотексти з тематичною лексикою, вміти відтворювати українською, німецькою мовою, дотримуючись лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей фахових текстів.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, використовувати вивчений лексичний матеріал для перекладу в знайомих контекстах, вдосконалювати вміння аналітичного та вибіркового читання, знаходити в тексті і пояснювати граматичні явища, визначати лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості запропонованих текстів.

Практичні завдання:

1. Finden Sie die Wörter und Wendungen im Text und nennen Sie ihre ukrainischen Äquivalente.

zweiatomiger Moleküle, die Lufthülle der Erde, ein geruch-, farb-, und geschmackloses Gas, das Effusionsvermögen*, das Diffusionsvermögen*, die Säure, die Base, die Erdrinde, die Fetthärtung, der Gefrierpunkt, der Siedepunkt, das Lösungsmittel, unentbehrlich sein, die Kühlflüssigkeit, von erstrangiger Bedeutung.

*Ефузія – повільне витікання газів через малі отвори. *Дифу́зія (лат. diffusio — поширення, розтікання, розсіювання, взаємодія) – процес взаємного проникнення молекул або атомів однієї речовини поміж молекул або атомів іншої, що зазвичай приводить до вирівнювання їх концентрацій у всьому займаному об'ємі.

2. Übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

Wasserstoff

Wasserstoff kommt in der Natur häufig vor. Der Engländer Henry Cavendish *Ге́нри Ка́вендиш* entdeckte Wasserstoff im Jahre 1766. In elementarem Zustand tritt er in Form zweiatomiger Moleküle H2, nur in Spuren in der Lufthülle der Erde auf. Der normale zweiatomige Wasserstoff ist ein geruch-, farb-, und geschmackloses Gas. Es entzündet sich an der Luft und verbrennt mit schwach bläulicher sehr heißer

Flamme. Mit Sauerstoff bzw. Luft gibt er Gemenge, die bei Zimmertemperatur beständig sind, aber beim Erhitzen, vor allem bei Einwirken einer Flamme explodieren unter lautem Knall. Die Explosionwirkung beruht darauf, dass er entstehenden Wasserdampf durch die frei werdende Wärme sofort ein sehr großes Volumen einnimmt.

Wasserstoff hat wegen seines niedrigen Molekulargewichts, dem Gesetz von Graham und Bunsen entsprechend, von allen Gasen das größte Effusionsvermögen und das größte Diffusionsvermögen.

Chemisch gebunden findet er sich im Wasser, in allen Säuren und Basen und in organischen Stoffen. In Form seiner Verbindungen ist Wasserstoff auf der Erde außerordentlich verbreitet. Nach seiner Häufigkeit in der Erdrinde steht Wasserstoff mit 0,9% an neunter Stelle und ist damit nach Sauerstoff und Silizium das dreihäufigste Nichtmetall.

Wasserstoff wird in großen Mengen technisch verwendet. So ist er Ausgangsstoff für Ammoniaksynthese, Hydrierungen d. h. Reaktionen, bei denen Wasserstoff angelagert wird, spielen auch in der organisch-technischen Synthese eine große Rolle (Methanolsynthese, Fetthärtung). Das Stadtgas besteht zu etwa 50% aus Wasserstoff. Außerdem verwendet man Wasserstoff wegen seiner geringen Dichte als Ballonfüllung.

Von den zahlreichen Verbindungen des Wasserstoffs behandeln wir nur Wasser H2O. Das Wasser ist eine der häufigsten chemischen Verbindungen. Es bedeckt in den Weltmeeren etwa drei Viertel der Erdoberfläche und ist als Wasserdampf (mit bis zu 4 Vol-%) auch in der Atmosphäre enthalten.

Unter Atmosphärendruck siedet Wasser bei 100C und erstarrt bei 0C zu Eis. Der schwedische Naturforscher Celsius legte Gefrierpunkt und Siedepunkt des Wassers der Temperaturskala zugrunde.

Das Wasser ist ein ausgezeichnetes Lösungsmittel, das sowohl für alle Lebensvorgänge als auch für alle Zweige der Produktion unentbehrlich ist. In der Technik dient es aber nicht nur als Lösungsmittel sondern auch als Transportmittel und als Kühlflüssigkeit, vor allem zur Dampferzeugung und damit zur Umwandlung von Wärmeenergie in mechanische Energie. Die ausreichende Wasserversorgung ist heute in allen Industrieländern ein Problem von erstrangiger Bedeutung.

Erläuterungen zum Text

zugrunde legen – покласти в основу

unter lautem Knall – з гучним тріском

dem Gesetz von Graham und Bunsen entsprechend – згідно з законом Грема і Бунзена

von erstrangiger Bedeutung – першорядне значення

das Effusionsvermögen – здатність до ефузії

das Diffusionsvermögen – здатність до дифузії

3. Beantworten Sie die Fragen zum Text.

Wer entdeckte Wasserstoff?

Was ist Wasserstoff?

Worauf beruht die Explosionswirkung des Wasserstoffs?

Wie verwendet man Wasserstoff in der Technik?

Wofür dient Wasser?

4. Welches Wort passt? Ordnen Sie zu. Übersetzen Sie die Sätze.

Wasser und Öl bilden zwei Phasen, ____ sie nicht mischbar sind.

Bei der Elektrolyse des Wassers aus dem flüssigen, nicht brennbaren Wasser entstehen zwei gasförmige Stoffe, ____ völlig andere Eigenschaften als das Wasser haben.

Chemische Vorgänge sind dadurch gekennzeichnet,_____sich die anfangs vorhandenen Stoffe in andere Stoffe umwandeln.

So ist er Ausgangsstoff für Ammoniaksynthese, Hydrierungen d. h. Reaktionen, bei____ Wasserstoff angelagert wird, spielen auch in der organisch-technischen Synthese eine große Rolle (Methanolsynthese, Fetthärtung).

Das Wasser ist ein ausgezeichnetes Lösungsmittel, das ____für alle Lebensvorgänge _____ für alle Zweige der Produktion unentbehrlich ist.

dass, sowohl… als auch, die, denen.

5. Übersetzen Sie ins Ukrainische. Bestimmen Sie im Hauptsatz das Korrelat, das dem Attributsatz entspricht.

1. Paracelsus wurde zum Begründer der Jatrochemie (der medizinischen Chemie), deren Aufgaben in wesentlich weiterem Umfange heute die pharmazeutische Chemie unternommen hat.

2. Die Bildung von Chlorwasserstoff aus den Elementen ist phototechnische Reaktion, die als Kettenreaktion explosionsartig abläuft.

3. Salze (auch als Ionenverbindungen bezeichnet) sind chemische Stoffe, die aus geladenen Teilchen (den sogenannten Ionen) bestehen.

4. Der Essigreiniger dient dabei zur Entfernung von Kalk, der beispielsweise mit Wasser nicht entfernt werden kann.

5. Bei der Reaktion bildet sich u.a. auch Kohlenstoffdioxid, das gasförmig durch das flüssige Reaktionsgemisch nach oben steigt.

6. Jeder Reinstoff zeichnet sich durch eine einzigartige Kombination von Stoffeigenschaften aus, anhand derer er identifiziert werden kann.

6. Finden Sie Partizipien I und II in den Sätzen, beachten Sie ihre syntaktischen Funktionen beim Übersetzen.

1. Hämoglobin ist der wesentliche färbende Bestandteil des Blutes.

2. Der durchgeführte Versuch ist gelungen.

3. Wir setzen die Untersuchung schweigend fort.

4. Das Frühstücksei wird nur hart, weil das kochende Wasser das Eiweiß gerinnen lässt.

5. Und in der Öffentlichkeit werde die Chemie zunehmend als Problemlöser wahrgenommen.

6. 29 deutsche Forscher wurden bis 2019 mit einen Nobelpreis für Chemie ausgezeichnet.

7. Übersetzen Sie die Imperativsätze, beachten Sie die Verben im Konjunktiv II:

1. Man stelle Sauerstoff leicht durch Erwärmen von Quecksilberoxyd (HgO) oder Silberoxyd (Ag2O) dar.

2. Man verwende als Lösungsmittel destilliertes Wasser.

3. Man führe alle Arbeiten mit giftigen Stoffen vorsichtig aus.

4. Nach dem Anschluß des Hahnes an die beiden Gasbomben öffne man zuerst das Wasserstoffventil und entzünde das ausstromende Gas.

5. Danach öffne man das Sauerstoffventil.

6. Hierauf erhitze man das Quarzrohr mit dem Bunsenbrenner zur Rotglut.

8. Übersetzen Sie die einstämmigen Wörter ins Ukrainische:

entwässern, wasserhaltig, wasserähnlich, wasserlöslich, wässrig, bewässern.

9. Ergänzen Sie das Glossar zum Text S. 1 – 3 (bis zu 1 c)) https://www.chids.de/dachs/expvortr/198Wasserstoff_Grabowski_Scan.pdf

verdünnt – розведений

die Säure - кислота

sich entwickeln – виділятися (про газ, тепло)

die Zersetzung – розпад, розкладання

das Reagenzglas – хімічна пробірка

mit seitlichem Ansatz – з відвідною трубкою

kleiner Tropftrichter mit Druckausgleich – крапельна воронка з компенсатором тиску

der Gummiring – гумове кільцее

der Absperrhan mit Küken – запірний кран з пробкою

die ausgezogene Glaskappilare – висувна скляна капілярна трубка

der Gummischlauch – гумовий шланг

das Stativ – штатів

die Klemme – зажим

die Muffe – муфта

2 N-Schwefelsäure – двоосновна сірчана кислота

Zink-Granalien – гранули цинка

das Zink - цинк

der Versuchsaufbau – макет

der Gasentwickler – газогенератор

einfüllen – завантажити

das Knallgas – гримучий газ

die Gasbombe – газовий балон

11. Finden Sie im Text und analysieren Sie alle Passivformen (Person, Sg./Pl., Tempus, Modus).

12. Finden Sie und erklären Sie alle Konkurrenzformen des Imperativs.

13. Übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

14. Übersetzen Sie die Sätze ins Deutsche.

1. У пробирці з гранулами цинку утворились бульбашки газу, які підіймаються.

2. При включенні струму відбувається утворення газу на електродах.

3. Після того як на аноді утвориться кисень, а на катоді водень, реакція зупиняється.

4. На занятті вивчалися положення в періодичній системі та будова атома водню, фізичні та хімічні властивості цього хімічного елемента.

5. При взаємодії розведеної сірчаної кислоти та цинкових гранул виділяється гримучий газ.

6. Перед тим як включити струм, треба відкрити кран і випустити повітря з пристрою.

15. Vervollständigen Sie diese Tabelle. Wenn Sie nicht sicher sind, können Sie auch das Internet verwenden (https://www.oesz.at/download/chawid/023.pdf)

Fachbegriff	**Erklärung**
die Säure	
die Base	
die Lauge	
der Indikator	
der pH-Wert	

Erklärung:

Sie bildet in wässriger Lösung Hydroxid (OH-)-Ionen. Sie nimmt H+- Ionen (Protonen) auf. Deshalb wird sie Protonenakzeptor genannt.

Sie gibt in wässrigen Lösungen H+-Ionen (Protonen) ab. Deshalb wird sie Protonen-donator genannt.

Er gibt uns an, wie sauer oder basisch eine Lösung ist. Die Werte reichen von 0 bis 14. Alle Lösungen, die einen Wert unter 7 haben, sind sauer. Lösungen mit einem Wert über 7 sind basisch. 7 ist neutral.

So nennt man die wässrige Lösung der Base.

Das sind Farbstoffe, die in sauren oder basischen Lösungen ihre Farbe ändern. Ein Beispiel dafür ist Rotkraut.

16. Sehen Sie sich das Video „Die Säure-Theorie“ (bis 5 Minuten) an (https://www.youtube.com/watch?v=x93KKVDahKY). Erstellen Sie das Glossar, benutzen Sie dabei die Untertitel.

17. Finden Sie die deutschen Entsprechungen im Video.

Іон H+ називають часто протоном, так само як протон в ядрі.

Якщо я зараз візьму трохи сухої лимонної кислоти і спробую її на смак, вона дуже кисла, але це відбувається через воду у моїй слині.

Сьогодні ми розглянемо хімічні властивості кислот більш детально.

Хлороводень – це безбарвний газ.

Позитивні заряди та негативні заряди притягуються, однойменні заряди відштовхуються.

Як тільки кислота розпадається на дві заряджені частинки, до них одразу приєднуються молекули води.

При цьому молекули води вишикуються так, що атоми кисню приєднуються до позитивно заряджених протонів H+, а атоми водню до негативно заряджених іонів Cl, оскільки позитивні та негативні заряди притягуються.

17. Übersetzen Sie das Audiomaterial (bis 1 Minute) ins Ukrainische mündlich (Satz für Satz).

Інформаційні джерела:

https://www.chids.de/dachs/expvortr/198Wasserstoff_Grabowski_Scan.pdf

https://www.oesz.at/download/chawid/023.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=x93KKVDahKY

Тема 6. Erneuerbare Energien.

Мета: розуміти аутентичні друковані тексти з тематичною лексикою, жваве, прискорене мовлення носіїв мови; вміти відтворювати українською, німецькою мовою, дотримуючись лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей, реферувати об’ємні тексти, переказувати деталізовано, знаходити та використовувати матеріали німецькою мовою, для підготовки відповідей на проблемні питання.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, використовувати вивчений лексичний матеріал для перекладу в

знайомих контекстах, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного та вибіркового читання, визначати основні ідеї тексту, перетворювати аудіотекст в друкований, перекладати за опорою на субтитри.

Практичні завдання:

1. Lehrbuch «Галузевий переклад: німецька мова» Кучер З. І. та ін.: Text A S. 55. Nennen Sie die deutschen Äquivalente zu den Wörtern und Wendungen im Text.

вугільний басейн, вітроелектростанція, традиційні енергоносії, експортна квота, негативний вплив на рівень зайнятості, конкурентоздатність, господарський кругообіг, бюджетний ефект, позиціювання на ринку, ставати значним економічним фактором, отримувати прибуток, використання біомаси для виробництва енергії, різке зростання цін на викопні енергоносії, дохід/прибуток, побічний ефект, сфера діяльності, влаштуватися, сприяти структурним змінам, три чверті, на першому місті, додана вартість залишається на місті, будівництво, споживати товари, брутто-ефект зайнятості, позитивно впливати на баланс зайнятості, зростати, зовнішня торгівля, внутрішній ринок, стосовно/що стосується/по відношенню.

2. Erstellen Sie das Glossar zum Text.

3. Recherchieren Sie im Internet nach den Kontexten für die neuen Wörter. Übersetzen Sie die Sätze ins Ukrainisch.

4. Referieren Sie den Text. Benutzen Sie die Information (Гавриш М. М. Ділова німецька мова. С. 6-9).

5. Übersetzen Sie ins Deutsche.

1. До альтернативних джерел енергії належать відновлювальні – енергія сонця, вітру, геотермальна, океанічна, енергія біомаси, термоядерна енергія.

2. 2019 року 46 відсотків електроенергії в Німеччині виробили з відновлюваних джерел, а використання вугілля в енергетиці помітно зменшилося.

3. Для досягнення заявлених владою кліматичних цілей сонячна і вітрова енергетики Німеччини могли б розвиватися значно швидше.

4. Німецька економіка може розвиватися стабільно навіть якщо відмовиться від атомної енергії, вугілля, нафти і газу при належному розвитку відновлюваних джерел енергії.

5. Підсумкова вартість електроенергії в Німеччині - 0.31 євро за кВт / год, що є найвищим показником в ЄС.

6. Anhand des Textes bestimmen Sie die Vorteile von erneuerbaren Energien, tragen Sie Ihre Ergebnisse in der Lehrstunde vor.

7. Recherchieren Sie im Internet nach den Nachteilen von erneuerbaren Energien, tragen Sie Ihre Ergebnisse in der Lehrstunde vor.

8. In dem Video erklärt man den Kindern das Thema „erneuerbare Energien“ https://www.zdf.de/kinder/logo/erklaerstueck-erneuerbare-energien-100.html.

Versuchen Sie nun herauszufinden, ob folgende Aussagen wahr oder falsch sind.

Aussage	**wahr**	**falsch**
Erneuerbare Energie lässt sich z.B. aus Wind, Pflanzen oder Sonnenlicht gewinnen.		
Solche Photovoltaikanlagen sieht man auf vielen Dächern oder Feldern.		
In einer Biogasanlage werden z.B. Pflanzen wie Mais oder Bioabfälle bearbeitet.		
Ein sogenannter Generator in der Windkraftanlage wandelt die Kraft der Wasserbewegung in den Strom um.		
In Deutschland liegt der Wind bei den erneuerbaren Energien vorn und erzeugt am meisten Strom.		

9. Übertragen Sie die Audiodatei in Text. Übersetzen Sie den Text ins Ukrainische.

10. Stellen Sie Ihre Fragen zum Text. Erzählen Sie den Inhalt nach.

11. Sehen Sie sich das Video „Was sind erneuerbare Energien?“ (bis 3:50) an (https://www.youtube.com/watch?v=59oGyStlnnQ). Finden Sie die Wörter und Wendungen im Text und nennen Sie ihre ukrainischen Äquivalente.

Strom erzeugen, auf die Windräder draufklettern, eine Schützausrüstung anziehen, der Klettergurt, eine Wendeltreppe, mir geht schon die Pumpe, es wackelt hier drin, mischwanken, der Hammer, die Rotorbretter, ununterbrochen, das Maschinenhaus, in Bewegung setzen, umwandeln, der Fahrraddynamo, die Drehung, in das Stromnetz einspeisen, mit Strom versorgen, aus dem Lebensraum verdrängen.

12. Nennen Sie die deutschen Äquivalente.

Вітряк, каска, надзвичайна ситуація, лізти на вежу, гвинтові сходи, помітити, хитатися, краєвид чудовий, безупинно, перетворювати, подаватися в електромережу, забезпечувати електрикою, змінюватися, кажани, лопаті ротора вітрових турбін, виробляти струм, засоби індивідуального захисту, спадати на думку, велогенератор (динамо-машина), джерела енергії, машинне відділення.

13. Verbinden Sie die Wörter so, dass sinnvolle Redewendungen oder Sätze entstehen.

die Kraft der Wasserbewegung	für den Notfall
auf eins der Windräder	entwickeln
eine Schutzausrüstung	wird von der Welle angeschoben
der Klettergurt	draufklettern
auf den Turm	in den Strom umwandeln
bis ganz nach oben	anziehen
in größeren Höhen	um Strom zu produzieren
die Rotorblätter	des klimaschädlichen Gases CO_2
hier wird Kohle verbrannt	weht der Wind stärker
große Mengen	drehen sich ununterbrochen
Wind-, Sonnen- und Wasserkraft	blubbert eine ekelige Pampe
durch diese Rohre	futtern die Pampe, vermehren sich und pupsen dann um die Wette
im Fermenter	sind unendlich nutzbar
die Bakterien	wird der Mist gemischt mit klein gehäckselten Pflanzen in einen Tank geleitet
eine Wellenkraftanlage	klettern
der Schwimmkörper	sind es 300 Stufen

14. Sehen Sie sich das Video „Was sind erneuerbare Energien?“ an. Erstellen Sie das Glossar zum Material.

15. Übersetzen Sie das Video mündlich. Benutzen Sie die Untertitel.

16. Übersetzen die Sätze ins Deutsche.

Метою хвильової електростанції є отримання електроенергії з кінетичної енергії хвиль.

Сировиною для виготовлення біогазу можуть бути відходи як рослинного так і тваринного походження.

Виробництво електроенергії в результаті спалювання біогазу – вирішення питань енергонезалежності підприємства та країни.

З 14 липня в Німеччині знову дозволено вводити в експлуатацію вугільні та мазутні електростанції.

Оптові ціни на електроенергію нині високі, водночас кам'яного вугілля на світовому ринку достатньо.

Українські винахідники розраховують, що вартість однієї кіловат-години енергії, виробленої їх електростанцією, буде обходитися в 10-12 центів.

17. Notieren Sie die Grundgedanken des Videos. Erstellen Sie den Plan.

18. Anhand des Videos erzählen Sie über Biogas- und Wellenkraftanlagen.

Література:

Кучер З. І. Галузевий переклад : німецька мова : навчальний посібник / Кучер З. І., Орлова М. О., Ліпісівіцький М. Л. – Вінниця : Нова Книга, 2018.

Інформаційні джерела:

https://www.zdf.de/kinder/logo/erklaerstueck-erneuerbare-energien-100.html.

https://www.youtube.com/watch?v=59oGyStlnnQ

Тема 7. Bauwesen.

Мета: розуміти аутентичні друковані тексти з тематичною лексикою, вміти пояснити поняття і терміни німецькою мовою; вміти відтворювати українською, німецькою мовою, дотримуючись лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей, анотувати тексти.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, використовувати вивчений лексичний матеріал для перекладу в знайомих контекстах, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного та вибіркового читання, використання синонімічних виразів.

Практичні завдання:

1. Lehrbuch «Галузевий переклад: німецька мова» Кучер З. І. та ін.: Text A S. 78. Nennen Sie die deutschen Äquivalente zu den Wörtern und Wendungen im Text.

спосіб будівництва, забудова, господарська будівля, звичаї, створене нами штучне середовище, відходити на задній план, з точки зору містобудівництва, земельна ділянка, поселення, висотний будинок, будинок на воді, житловий трейлер, будинок, критий землею, сарай, одноквартирний житловий будинок, заміський/сільський, поле/сільськогосподарська земельна ділянка, будівлі, що стоять окремо, відкритий спосіб будівництва, закритий спосіб будівництва, предмет побуту, щільна забудова вулиць по периметру кварталів.

2. Erstellen Sie das Glossar zum Text.

3. Verbinden Sie die Wörter so, dass sinnvolle Redewendungen entstehen.

unsere Umgebung	angepasst
eine Straßenrandbebauung	rasanten
Einfamilienhäuser	menschliche
keine Grenzen	künstliche
die Bauweise	Gärten, Äckern oder Wiesen
städtebaulich	geschlossene
in Form von	der Bebauung
die Art und Weise	betrachtet
in den Hintergrund	offene
der Lebensraum	drängen
in einem Tempo	setzen
an die jeweilige Region	freistehende

4. Sagen Sie es anders! Ersetzen Sie die unterstrichenen Wörter durch Synonyme.

Wir leben zunehmend in einer durch uns selbst gestalteten künstlichen Umgebung.

Der menschliche Lebensraum hat sich jedoch in den letzten Jahrhunderten in einem rasanten Tempo geändert.

Es wird Unterschied zwischen der offenen Bauweise und der geschlossenen Bauweise.

Seit Menschengedenken gibt es verschiedene Bauweisen in allen Kulturen der Welt.

Zwischen den beiden Extremen gibt es eine Reihe von Übergangsformen.

5. Erklären Sie die folgenden Begriffe.

die Bauweise, das Grundstück, der Acker, das Nebengebäude, das Erdhügelhaus, die Straßenrandbebauung

6. Übersetzen Sie ins Deutsche.

Способи будівництва тунелів метрополітену аналогічні способам будівництва інших підземних споруд. В основному, виділяють два способи будівництва – закритий і відкритий.

Вигадливі архітектори не мають меж фантазії.

Житло – надзвичайно різноманітне поняття. Це і сільські будинки, в тому числі традиційні і котеджі для забудови передмість і невеликих населених місць, і багатоповерхові будинки для будівництва в серці великого міста. Малоповерхові будинки високої щільності забудови успішно конкурують з житловими багатоповерховими будинками.

Сучасний будівництво – розвиток сучасних екологічних житлових будинків з розвиненою рекреаційною функцією, інтегрованих в природне середовище.

7. Lesen Sie die Tipps, wie man eine Zusammenfassung schreibt (unter: https://www.scribbr.de/studium/zusammenfassung-schreiben/). Schreiben Sie eine Zusammenfassung vom Text.

8. Lehrbuch «Галузевий переклад: німецька мова» Кучер З. І. та ін.: Text B S. 79-80. Nennen Sie die deutschen Äquivalente zu den Wörtern und Wendungen.

відтінок/аспект/грань, сталість будівельних матеріалів, автономний/самодостатній, капітальне/монолітне будівництво, елемент конструкції, масштабний лад, синергія, людські потреби, взаємодія, в межах цілісного підходу, різноманіття та гармонія форм, підтримка/забезпечення, види будівництва та житла, каркасне будівництво з дерев'яним скелетом, важливі критерії, запобігання транспортному колапсу, інтеграція в ландшафт.

9. Erstellen Sie das Glossar zum Text.

10. Übersetzen Sie ins Deutsche.

Каркасний будинок складається з внутрішнього каркаса, який оздоблюється з внутрішньої і зовнішньої сторони спеціальними матеріалами. Нутрощі стін наповнюються будь-яким утеплювачем – скловатою, мінеральною ватою, пінополістиролом або пінопластом. Основне навантаження будівлі несе каркас, який може бути як дерев'яним, так і металевим, хоча перший варіант використовується набагато частіше.

Монолітне будівництво — одне з найбільш популярних і перспективних напрямків в будівельній сфері в усьому світі. Його технологія дозволяє в короткі терміни зводити будівлі будь-якої архітектурної складності та поверховості. Це процес зведення будівель із залізобетону, який представляє собою залізну конструкцію (каркас), залиту бетоном. Завдяки твердості металу і міцності цементного покриття ці конструкції здатні витримувати колосальні навантаження, тим самим забезпечуючи довговічність зведених будівель.

Маючи безліч переваг перед іншими видами будівництва, ця технологія використовується як в цивільному, так і в промисловому будівництві. Її застосовують при будівництві приватних будинків, житлових комплексів, офісних центрів, складських приміщень, парковок, гаражів, резервуарів і басейнів. Якість зведення монолітного будинку залежить від правильного виконання будівельних робіт з використанням спеціального обладнання та матеріалів на всіх технологічних етапах його будівництва.

11. Beantworten Sie die Fragen.

Was sind ökologische Kriterien beim Hausbau?

Wie wirken sich Materialien und Konstruktion auf Gesundheit und Wohlbefinden der Menschen aus?

In welchem Verhältnis zum Menschen und zum Umraum kann das Gebäude stehen?

12. Wählen Sie 3 Kriterien einer Bauweise und beschreiben Sie die ausführlich.

13. Lehrbuch «Галузевий переклад: німецька мова» Кучер З. І. та ін.: Text B S. 86. Nennen Sie die deutschen Äquivalente zu den Wörtern und Wendungen im Text.

клас міцності, арматурна сталь, дрібний щебінь, бита цегла, летюча зола, пемза, деревобетон/арболіт, кругла сталь, армований бетон, шлак доменної печі, енергопасивний будинок, фібробетон, добавки в бетон, сталефібробетон, гравій, заповнювач бетонної суміші, масова частка, керамзит, піноскло, бетонний завод.

14. Erstellen Sie das Glossar zum Text.

15. Versuchen Sie nun herauszufinden, ob folgende Aussagen wahr oder falsch sind.

Aussage	**wahr**	**falsch**
Beton ist ein carbonatreiches Gestein.		
Künstliche Betonzuschlage sind Hochofenschlacke und Aschen.		
Bei allen Betonwerken sind Anbieter auch bereit, auf individuelle Wünsche Rücksicht zu nehmen.		
Die Stahlindustrie gehört zu den großen Primärenergievebrauchern in Deutschland.		
Beton könnte auch ohne Bewehrungsstahl Zugkräfte und Druckkräfte aufnehmen.		

16. Beantworten Sie die Fragen.

Was beeinflusst die Festigkeit von Beton?

Was ist der Unterschied zwischen Beton und Stahlbeton?

Was sind die Vorteile von Stahlbeton?

Was ist ein Betonzuschlag?

Welche künstliche und natürliche Betonzuschläge kennen Sie?

17. Übersetzen Sie ins Deutsche.

Бетон – це суміш великих і дрібних заповнювачів, таких як пісок, гравій, каміння, великі фракції щебню, частки переробленого скла, шматочки використаного бетону. Зазвичай бетон на 60-75% складається з заповнювачів. До його складу також входить цемент – зазвичай він становить 10-15% від суміші. Щоб з’єднати елементи між собою і викликати між ними хімічну

реакцію, використовують воду. Зазвичай вона становить 15-20% від бетонної суміші.

Зібрані разом і добре перемішані, ці інгредієнти утворюють композит – матеріал, який за своїми характеристиками краще матеріалів, що лежать в його основі. У випадку з бетоном важливо те, що він міцний, твердий і довговічний. Якщо розглядати бетон як композитний матеріал, цемент використовується як зв'язуючий матеріал, а пісок і гравій додають йому додаткову міцність.

18. Erledigen Sie die Aufgaben zum Material (unter: https://learngerman.dw.com/de/beton-ist-wieder-in/l-57507481).

Література:

Кучер З. І. Галузевий переклад : німецька мова : навчальний посібник / Кучер З. І., Орлова М. О., Ліпісівіцький М. Л. – Вінниця : Нова Книга, 2018.

Інформаційні джерела:

https://learngerman.dw.com/de/beton-ist-wieder-in/l-57507481

https://www.scribbr.de/studium/zusammenfassung-schreiben/

Тема 8. Wirtschaft.

Мета: розуміти аутентичні друковані тексти з тематичною лексикою, вміти пояснити поняття і терміни німецькою мовою; вміти відтворювати українською, німецькою мовою, дотримуючись лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей, реферувати тексти.

Задачі: засвоїти визначений лексичний корпус та українські відповідники, використовувати вивчений лексичний матеріал для перекладу в знайомих контекстах, вдосконалювати вміння аналітичного, синтетичного та вибіркового читання, використання синонімічних виразів.

Практичні завдання:

1. Schauen Sie sich das Video an (unter: https://www.youtube.com/watch?v=lPEJ0NcKoGE). Ergänzen Sie die Tabelle mit den ukrainischen Äquivalenten. Benutzen Sie dabei die Untertitel zum Video.

die Wirtschaftsordnung	економічний устрій, економіка

der Schiedsrichter, der Schiri	арбітр
sich einbringen	брати участь
der Spielfluss	хід гри
vorgeben	встановлювати
die Zentralverwaltungswirtschaft	централізована економіка (економіка з центральним управлінням)
feilschen	торгуватися
sich etwas (Akk.) selbst überlassen	залишати без втручання
weitestgehend	значною мірою
die freie Marktwirtschaft	вільна ринкова економіка
eingreifen	втручатися
die soziale Marktwirtschaft	соціальна (соціально-орієнтована) ринкова економіка
übernehmen	приймати, переймати
der Ausgleich	компенсація, відшкодування
ankurbeln	запускати
das Angebot	пропозиція
die Anfrage	попит
der Gleichgewichtpreis	
die Schaffung	
die Wirtschaftslage	
fördern	
die Verhinderung	
die Monopolbildung	
die Preisabsprache	
der Wirtschaftszweig	
die Einrichtung	
die Sicherheitsversorgung	
die Absicherung	
die Einziehung	

die Kaufkraft	
das Foul	
der Elfmeter	

2. Verbinden Sie die oben stehenden Wörter mit den anderen aus dem Video so, dass sinnvolle Sätze entstehen.

3. Suchen Sie die Sätze, die im Passiv stehen, bestimmen Sie die Zeitform. Wandeln Sie die Passivsätze in die Aktivsätze um.

4. Finden Sie die Verben im Text, die passivunfähig sind.

5. Beantworten Sie die Fragen.

Worum handelt es sich bei der freien Marktwirtschaft, sozialen Marktwirtschaft, Planwirtschaft?

Wie ist die freie Marktwirtschaft, soziale Marktwirtschaft, Planwirtschaft aufgebaut? Welche Merkmale haben sie?

Welche Vorteile hat die soziale Marktwirtschaft?

Welche Rolle hat der Staat bei der sozialen Marktwirtschaft?

6. Erläutern Sie die Grundgedanken des Textes. Erzählen Sie den Text nach.

7. Übersetzen Sie das Video nach den Untertiteln mündlich.

8. Lehrbuch «Галузевий переклад: німецька мова» Кучер З. І. та ін.: Text B S.103-104. Nennen Sie die deutschen Äquivalente zu den Wörtern und Wendungen im Text.

частка ринку, ухилятися/уникати, конкурент, боротьба за існування, конкуренція, мінімальна ціна, затримання/уповільнення, витісняти з ринку, ринок збуту, асортимент продукції, обмежити конкуренцію, економічне виживання, узгоджувати, дії з обмеження конкуренції/антиконкурентні дії, боротьба за замовлення, з точки зору, забезпечення існування, розподіл ресурсів, зростання цін, зупиняти/паралізувати, отримати переваги, задовольняти попит, маркетингові витрати/витрати маркетингу, розмір та структура витрат, фактори, що впливають на вибір місця розміщення виробництва, ступінь диверсифікації.

9. Erstellen Sie das Glossar zum Text.

10. Erklären Sie die Begriffe.

die Marktwirtschaft, der Marktanteil, der Mitbewerber, die Produktinnovation, die Strategie, der Export, die Aufwendung, das Management.

11. Erklären Sie den Unterschied zwischen den Synonymen. Verwenden Sie die Wörter in den Kontexten.

erringen: erarbeiten, erkämpfen, erlangen

herstellen: anfertigen, entstehen lassen, erzeugen

arrangieren: abmachen, sich absprechen, sich abstimmen

ermitteln: ans Licht bringen, ausfindig machen, ausmachen

12. Finden Sie Attributsätze im Text. Erklären Sie den Gebrauch von Relativpronomen, die sie einleiten.

13. Beantworten Sie die Fragen.

Wie versuchen die Unternehmen sich dem Wettbewerb zu entziehen?

Warum sind wettbewerbsbeschränkende Praktiken schädlich?

Welche zwei Strategien der Verhaltensweisen unterscheidet M.E.Porter?

Welche Faktoren spielen eine Rolle im nationalen Wettbewerb?

14. Erstellen Sie den Plan zum Text.

15. Recherchieren Sie im Internet nach den Kontexten für die neuen Wörter. Übersetzen Sie die Sätze ins Ukrainisch.

16. Referieren Sie den Text. Benutzen Sie die Information (Гавриш М. М. Ділова німецька мова. С. 6-9).

17. Übersetzen Sie ins Deutsche.

Конкуренція є важливим атрибутом будь-якої ринкової системи господарювання, однак для розвитку підприємницького сектору особливого значення вона набуває в період переходу до ринку. Ефективний розвиток підприємництва неможливий без існування великої кількості підприємців, інноваційності їх діяльності, наявності різних типів ринків товарів та послуг. У різноманітних моделях ринкового господарства конкуренція пов’язується зі співвідношенням ринку і держави, ролі й місця підприємництва в економічній системі.

Для ліберальної економічної системи характерними є всебічне заохочення підприємництва, постійне збагачення підприємницького сектору, що забезпечує мінімально прийнятний рівень життя малозабезпеченим верствам населення.

Для неї характерні високий рівень продуктивності праці, орієнтація населення на досягнення особистих успіхів в бізнесі. При цьому темпи зростання продуктивності праці випереджають ріст заробітної плати та рівня життя населення, що створює умови для ефективного розвитку економіки країни.

Література:

Кучер З. І. Галузевий переклад : німецька мова : навчальний посібник / Кучер З. І., Орлова М. О., Ліпісівіцький М. Л. – Вінниця : Нова Книга, 2018.

Інформаційні джерела:

https://www.youtube.com/watch?v=lPEJ0NcKoGE

Методичні рекомендації до виконання завдань з практичних занять

Для підготовки до практичного заняття необхідно:

1) ознайомитися з навчальним матеріалом;

2) на основі навчальних матеріалів та додаткових джерел створити і опрацювати глосарій активної лексики за темою, що вивчається;

3) виконати домашнє завдання;

4) виконати завдання до самостійної роботи;

5) занотувати питання, які виникли при підготовці до практичного заняття, для знаходження відповіді самостійно або звернення за консультацією до викладача.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на практичному занятті

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку

діяльності		практики	
90 – 100	**A**	**відмінно**	**зараховано**
Знати: здобувач вищої освіти засвідчує впевнені знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу (галузеві терміни у межах необхідного предметного змісту), принципів, технологій і прийомів створення та анотування, реферування усних і письмових текстів сфери сучасної науки і техніки державною та німецькою мовами. *Вміти:* здобувач вищої освіти демонструє впевнене володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, вільно спілкується німецькою мовою усно та письмово в межах програмного матеріалу для розв'язання комунікативних завдань з дотриманням орфоепічних норм та інтонаційного оформлення, належним граматичним контролем мовлення, повним розумінням оригінальних друкованих, аудіотекстів за тематикою, що вивчається; виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння аналітико-синтетичного характеру, аналізує, систематизує та інтепретує факти мови та мовлення для розв'язання навчальних завдань; аргументує власні дії; здатен запропонувати власні шляхи і способи розв'язання лінгвістичних задач, самостійно здобуває знання, опрацьовуючи навчальну літературу; використовує знання під час розв'язання практичних завдань.			
82 – 89	**B**	**добре**	**зараховано**
Знати: здобувач вищої освіти засвідчує повною мірою знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу з визначених тем (галузеві терміни у межах необхідного предметного змісту), принципів, технологій і прийомів створення та анотування, реферування усних і письмових текстів сфери сучасної науки і техніки державною та німецькою мовами, з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей. *Вміти:* здобувач вищої освіти дотримується орфоепічних норм та правильно інтонаційно оформлює своє повідомлення, здійснює граматичний контроль мовлення, вільно користується лексикою в межах програмного матеріалу; демонструє повною мірою володіння чотирма видами усної та письмової			

мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти; розуміє аутентичні друковані та аудіотексти за тематикою, що вивчається; ефективно використовує німецьку мову в усній та письмовій формі для розв'язання комунікативних завдань; виконує вправи високої складності, виявляючи уміння аналітико-синтетичного характеру, здійснює лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів, аналізує та інтепретує факти мови та мовлення для розв'язання навчальних завдань; аргументує власні дії, подає коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок, самостійно здобуває знання, опрацьовуючи навчальну літературу; використовує знання під час розв'язання практичних завдань.			
74 – 81	**C**	**добре**	**зараховано**
Знати: здобувач вищої освіти на належному рівні засвідчує знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу з визначених тем, з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей; демонструє не достатньо широку лінгвістичну компетенцію для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі. *Вміти:* здобувач вищої освіти демонструє належне володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: читання з розумінням аутентичних текстів, ситуативне мовлення, аудіювання аутентичних текстів та написання творчих робіт німецькою мовою; виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; допускає незначні мовленнєві помилки; не може пояснити всі лінгвістичні закономірності, засвідчені в конкретному випадку; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких незначних помилок; не повною мірою вміє застосувати знання, здобуті у ході виконання самостійної роботи, для розв'язання практичних завдань.			
64 – 73	**D**	**задовільно**	**зараховано**
Знати: здобувач вищої освіти засвідчує задовільні знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу, має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації.			

Вміти: здобувач вищої освіти демонструє задовільне володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: читання з розумінням аутентичних текстів, ситуативне мовлення, аудіювання аутентичних текстів та написання творчих робіт німецькою мовою; виконує вправи, але реалізує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні деякі недоліки; не завжди може запропонувати власні приклади; не застосовує знання у нових умовах або слабко орієнтується в тому, як їх застосувати; у процесі коментування мовних явищ спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.			
60 – 63	**E**	**задовільно**	**зараховано**
Знати: здобувач вищої освіти засвідчує достатні знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу, володіє фрагментарним, та не завжди усвідомленим обсягом засвоєної інформації. *Вміти:* здобувач вищої освіти демонструє достатній рівень володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: читання з розумінням аутентичних текстів, ситуативне мовлення, аудіювання аутентичних текстів та написання творчих робіт німецькою мовою; виконує основні вправи, але реалізує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування мовних явищ спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.			
35 – 59	**Fx**	**незадовільно з можливістю повторного складання**	**не зараховано з можливістю повторного складання**
Знати: здобувач вищої освіти засвідчує слабкі знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу. *Вміти:* здобувач вищої освіти демонструє недостатній рівень володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти:			

<table>
<tr><td colspan="4">читання з розумінням аутентичних текстів, ситуативне мовлення, аудіювання аутентичних текстів та написання творчих робіт німецькою мовою, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчальної літератури; відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей, не може навести приклади, прокоментувати мовні явища.</td></tr>
<tr><td>0 – 34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="4"><u>Знати:</u> здобувач вищої освіти не засвідчує знання фонетичних норм, граматичних правил, лексичного матеріалу.
<u>Вміти:</u> здобувач вищої освіти не демонструє володіння чотирма видами усної та письмової мовленнєвої діяльності (рівень В2) у відповідності з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: читання з розумінням аутентичних текстів, ситуативне мовлення, аудіювання аутентичних текстів та написання творчих робіт німецькою мовою; відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає суттєві помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей мовних одиниць; не вміє застосовувати навчальний матеріал у процесі розв’язання практичних завдань.</td></tr>
</table>

Список рекомендованої літератури

1. Turtur U. Übungen zum Wortschatz der deutschen Schriftsprache. – Verlag Liebaug-Dartmann, 2006. – 140 S.

2. Zielinski W.-D. ABC der deutschen Nebensätze: Einführung und Übungen / Wolf-Dietrich Zielinski. – Ismaning. München : Hueber Verlag, 1981. – 191 s.

3. Кучер З. І. Практика перекладу : навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад. / З. І. Кучер, М. О. Орлова, Т. В. Редчиць – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 504 с.

4. Кучер З. І. Галузевий переклад (Німецька мова) : навчальний посібник / З. І. Кучер, М. О. Орлова, М. Л. Ліпісівіцький. – Вінниця : Нова книга, 2018. – 144 с.

5. Літвінова М. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Друга мова у професійній комунікації» (для здобувачів вищої освіти IV курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») / Уклад.: М.М. Літвінова. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 16 с.

6. Міщенко А. Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу : монографія / А.Л. Міщенко – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 448 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять з дисципліни
«ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ»
(для здобувачів вищої освіти IV курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»)
(Електронне видання)

Укладач: М.М. Літвінова, к.філол.н., доц.
Оригінал-макет: М.М. Літвінова, к.філол.н., доц.

Підписано до друку

Формат 60х84 $^{1}/_{16}$. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. ___Обл.-вид. арк._____.

Наклад ___ прим. Вид. № __. Замовлення № __. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ, вул. Іоанна Павла II, 17

Телефон: +38 (050) 218 04 78

e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com